

Møte onsdag den 21. oktober 2009 kl. 10

President: Dag Terje Andersen

Dagsorden (nr. 6):

1. Spørretime
  - muntlig spørretime
  - ordinær spørretime
2. Innstilling fra valgkomiteen om valg av medlemmer og varamedlemmer til Stortingets delegasjon til EFTA-parlamentarikerkomiteene og Den felles EØS-parlamentarikerkomiteen (Innst. 20 S)
3. Referat

Presidenten: Representantene Gunvor *Eldegard*, Hans Frode Kielland *Asmyhr*, Borghild *Tenden*, Ine Marie Erikson *Søreide*, Erling *Sande* og Steinar *Gullvåg*, som har vært permittert, har igjen tatt sete.

Følgende innkalte vararepresentanter har tatt sete:

For Hedmark fylke: Farahnaz *Bahrami*

For Nordland fylke: Kari *Storstrand* og Allan *Johansen*

For Rogaland fylke: Marit *Amundsen* og Pål Morten *Borgli*

For Troms fylke: Kent *Gudmundsen*

Fra Arbeiderpartiets stortingsgruppe foreligger meddelelse om at den innvilgede permisjon for representanten Torgeir Micaelsen i tiden fra og med 19. oktober til og med 13. november er trukket tilbake.

Fra Fremskrittspartiets stortingsgruppe foreligger meddelelse om at den innvilgede permisjon for representanten Jan Arild Ellingsen i tiden fra og med 20. oktober til og med 22. oktober endres til sykepermisjon fra og med 20. oktober og inntil videre.

– Disse meddelelser tas til etterretning.

Ad Regjeringens og Stortingets sammensetning

Presidenten: Fra Statsministerens kontor foreligger følgende brev til Stortinget, datert 20. oktober 2009:

«I statsråd for H.M. Kongen holdt på Oslo slott 20. oktober 2009 kl. 1100 er bestemt:

Statsrådene Bjarne Håkon Hanssen, Sylvia Brustad, Heidi Grande Røys og Bård Vegar Solhjell gis fra 20. oktober 2009 kl. 15.00 avskjed i nåde.

Statsråd Kristin Halvorsen overtar fra 20. oktober 2009 kl. 15.00 ansvaret for barnehage- og opplæringsaker i Kunnskapsdepartementet. Statsråd Halvorsen overtar fra samme tidspunkt også det administrative ansvaret for Kunnskapsdepartementet.

Statsråd Liv Signe Navarsete overtar fra 20. oktober 2009 kl. 15.00 styret av Kommunal- og regionaldepartementet.

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa overtar fra 20. oktober 2009 kl. 15.00 styret av Samferdselsdepartementet.

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen overtar fra 20. oktober 2009 kl. 15.00 styret av Helse- og omsorgsdepartementet.

Statsråd Knut Storberget overtar fra 20. oktober 2009 kl. 15.00 styret av Innvandringsavdelingen i Arbeids- og inkluderingsdepartementet i tillegg til styret av Justis- og politidepartementet.

Statsråd Trond Giske overtar fra 20. oktober 2009 kl. 15.00 styret av Nærings- og handelsdepartementet.

Statsråd Anniken Huitfeldt overtar fra 20. oktober 2009 kl. 15.00 styret av Kultur- og kirkedepartementet med unntak av Kirkeavdelingen.

Partner Grete Faremo utnevnes til statsråd og overtar fra 20. oktober 2009 kl. 15.00 styret av Forsvarsdepartementet.

Fylkesmann Sigbjørn Johnsen utnevnes til statsråd og overtar fra 20. oktober 2009 kl. 15.00 styret av Finansdepartementet.

Statssekretær Karl Eirik Schjøtt-Pedersen utnevnes til statsråd ved Statsministerens kontor og stabs-sjef som skal bistå statsministeren med hans arbeid fra 20. oktober 2009 kl. 15.00.

Spesialrådgiver Hanne Inger Bjurstrøm utnevnes til statsråd. Fra 20. oktober 2009 kl. 15.00 til og med 20. desember 2009 får hun ansvaret for å bistå statsråd Solheim med tilretteleggelsen av internasjonale klimaforhandlinger. Fra 21. desember 2009 overtar hun styret av Administrasjons- og utviklingsavdelingen, Budsjett- og økonomiavdelingen, Arbeidsmarkedsavdelingen, Arbeidsmiljø- og sikkerhetsavdelingen, Pensjonsavdelingen og Velferdspolitisk avdeling i Arbeids- og inkluderingsdepartementet.

Stortingsrepresentant Rigmor Aasrud utnevnes til statsråd og overtar fra 20. oktober 2009 kl. 15.00 styret av Fornyrings- og administrasjonsdepartementet, Kirkeavdelingen i Kultur- og kirkedepartementet og Same- og minoritetspolitisk avdeling i Arbeids- og inkluderingsdepartementet. Fra samme tidspunkt og frem til 21. desember 2009 overtar hun i tillegg styret av Administrasjons- og utviklingsavdelingen, Budsjett- og økonomiavdelingen, Arbeidsmarkedsavdelingen, Arbeidsmiljø- og sikkerhetsavdelingen, Pensjonsavdelingen og Velferdspolitisk avdeling i Arbeids- og inkluderingsdepartementet.

Lisbeth Berg-Hansen utnevnes til statsråd og overtar fra 20. oktober 2009 kl. 15.00 styret av Fiskeri- og kystdepartementet.

Stortingsrepresentant Audun Lysbakken utnevnes til statsråd og får ansvaret for barne-, likestillings- og inkluderingssaker. Han overtar fra 20. oktober 2009 kl. 15.00 styret av Barne- og likestillingsdepartementet samt Integrerings- og mangfoldsavdelingen i Arbeids- og inkluderingsdepartementet.

Statsråd Rigmor Aasrud oppnevnes som Norges representant i Nordisk Ministerråd med den særlig oppgave å ha ansvaret for samordningen av nordiske samarbeidsspørsmål.

Rangordning for regjeringens medlemmer fastsettes i samsvar med et vedlagt forslag.

For de statsråder og statssekretærer som er ansatt i staten, holdes stillingene åpne for dem så lenge de er statsråder og statssekretærer. Dersom de er tilsatt i

åremålsstilling, forskyves utløpet av åremålet med en periode tilsvarende den tid de har gjort tjeneste som statsråd eller statssekretær.

Ved fratreden kan det ilegges karantene og/eller saksforbud i henhold til særskilte retningslinjer fastsatt 29. september 2005 av daværende Moderniseringsdepartementet, nåværende Fornyings- og administrasjonsdepartementet. Ved overgang til stilling utenfor statsforvaltningen gjelder særlige bestemmelser i retningslinjene om informasjonsplikt og konvensjonalbot.

Følgende statssekretærer gis avskjed i nåde fra 20. oktober 2009 kl. 15.00:

Statssekretær Karl Eirik Schjøtt-Pedersen for statsminister Jens Stoltenberg

Statssekretær Hilde Singsaas for statsminister Jens Stoltenberg

Statssekretær Roger Schjerva for statsråd Kristin Halvorsen

Statssekretær Henriette Westhrin for statsråd Kristin Halvorsen

Statssekretær Geir Axelsen for statsråd Kristin Halvorsen

Statssekretær Ole Morten Geving for statsråd Kristin Halvorsen

Statssekretær Erik Lahnstein for statsråd Liv Signe Navarsete

Statssekretær Dag-Henrik Sandbakken for statsråd Magnhild Meltveit Kleppa

Statssekretær Åsa Elvik for statsråd Tora Aasland

Statssekretær Espen Barth Eide for statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen

Statssekretær Dagfinn Sundsbø for statsråd Bjarne Håkon Hanssen

Statssekretær Ellen Birgitte Pedersen for statsråd Bjarne Håkon Hanssen

Statssekretær Ketil Lindseth for statsråd Bjarne Håkon Hanssen

Statssekretær Jan-Erik Støstad for statsråd Bjarne Håkon Hanssen

Statssekretær Libe Rieber-Mohn for statsråd Bjarne Håkon Hanssen

Statssekretær Raimo Valle for statsråd Bjarne Håkon Hanssen

Statssekretær Wegard Harsvik for statsråd Trond Giske

Statssekretær Rikke Lind for statsråd Sylvia Brustad

Statssekretær Fride Solbakken for statsråd Sylvia Brustad

Statssekretær Vidar Ulriksen for statsråd Sylvia Brustad

Statssekretær Wenche Lyngholm for statsråd Heidi Grande Røys

Statssekretær Lisbeth Rugtvedt for statsråd Bård Vegar Solhjell

Følgende statssekretærer utnevnes fra 20. oktober 2009 kl. 15.00:

Statssekretær Dagfinn Sundsbø for statsminister Jens Stoltenberg

Statssekretær Lisbeth Rugtvedt for statsråd Kristin Halvorsen

Statssekretær Guri Størvold for statsråd Liv Signe Navarsete

Statssekretær Dag-Henrik Sandbakken for statsråd Liv Signe Navarsete

Statssekretær Espen Barth Eide for statsråd Grete Faremo

Statssekretær Hilde Singsaas for statsråd Sigbjørn Johnsen

Seniorrådgiver Kjetil Lund for statsråd Sigbjørn Johnsen

Statssekretær Roger Schjerva for statsråd Sigbjørn Johnsen

Statssekretær Ole Morten Geving for statsråd Sigbjørn Johnsen

Statssekretær Rikke Lind for statsråd Trond Giske

Statssekretær Erik Lahnstein for statsråd Magnhild Meltveit Kleppa

Politisk rådgiver Lars Erik Bartnes for statsråd Magnhild Meltveit Kleppa

Spesialpedagog Tone Toften for statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen

Rådgiver Roger Ingebrigtsen for statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen

Politisk rådgiver Kyrre Lekve for statsråd Tora Aasland

Statssekretær Jan-Erik Støstad for statsråd Rigmor Aasrud fram til og med 20. desember 2009 og for statsråd Bjurstrøm fra 21. desember 2009

Statssekretær Raimo Valle for statsråd Rigmor Aasrud

Statssekretær Vidar Ulriksen for statsråd Lisbeth Berg-Hansen

Statssekretær Henriette Westhrin for statsråd Audun Lysbakken»

Presidenten foreslår at dette brevet vedlegges protokollen – og anser det som vedtatt.

Statsråds skiftene medfører følgende endringer i Stortingets sammensetning:

Det tidligere medlem av Regjeringen Bård Vegar Solhjell tar sete som representant.

Første vararepresentant for henholdsvis Hordaland og Oppland fylker, Gina Knutson *Barstad* og Stine Renate *Håheim*, tar sete som representanter for den tid representantene Audun Lysbakken og Rigmor Aasrud er medlemmer av Regjeringen.

Det foreligger en rekke permisjonssøknader:

- fra Fremskrittspartiets stortingsgruppe om sykepermisjon for representanten Åse *Michaelsen* fra og med 21. oktober og inntil videre.
- fra Arbeiderpartiets stortingsgruppe om sykepermisjon for representanten Hilde Magnusson *Lydvo* fra og med 21. oktober og inntil videre.

Etter forslag fra presidenten ble enstemmig besluttet:

1. Søknadene behandles straks og innvilges.
2. Følgende vararepresentanter innkalles for å møte i permisjonstiden:

For Vest-Agder fylke: Tor Sigbjørn *Utsogn*
 For Hordaland fylke: Jette F. *Christensen*
 Tor Sigbjørn Utsogn og Jette F. Christensen er til stede og vil ta sete.

Statsminister Jens Stoltenberg overbrakte 6 kgl. proposisjoner (se under Referat).

Presidenten: Representanten Bård Hoksrud vil framsette et representantforslag.

Bård Hoksrud (FrP) [10:15:38]: På vegne av representantene Per Sandberg, Jan-Henrik Fredriksen, Ingebjørg Godskesen, Arne Sortevik og meg selv har jeg gleden av å framsette representantforslag om eventuell implementering av direktiv 2006/24/EF («datalagringsdirektiv») i norsk lov.

Presidenten: Representanten Trine Skei Grande vil framsette et representantforslag.

Trine Skei Grande (V) [10:16:17]: På vegne av Borg-hild Tenden og meg sjøl vil jeg fremme et representantforslag om å innføre en fleksibel foreldrepermisjon.

Presidenten: Forslagene vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Presidenten vil gjøre oppmerksom på at det vil bli en avstemning under siste sak i dagens møte.

Sak nr. 1 [10:16:46]

Spørretime

- muntlig spørretime
- ordinær spørretime

Muntlig spørretime

Presidenten: Stortinget mottok mandag meddelelse fra Statsministerens kontor om at statsminister Jens Stoltenberg vil møte til muntlig spørretime.

Statsministeren er til stede, og vi er klare til å starte den muntlige spørretimen.

De representanter som i tillegg til de forhåndspåmeldte ønsker å stille hovedspørsmål, bes om å reise seg.

Vi starter da med første hovedspørsmål, fra representanten Siv Jensen.

Siv Jensen (FrP) [10:17:31]: I natt ble skattelisterne igjen offentliggjort. I de fleste sammenhenger er dette bare moro. Folk ser litt på hverandre – vurderer hvem som er rikest, hvilken idrettskjendis som har tjent mest, osv.

Men dette har en mye mer alvorlig side. Mange barn opplever mobbing som følge av at man i små lokalsamfunn kikker hverandre i kortene. Da går det selvfølgelig særlig hardt ut over dem som har foreldre med lav inntekt. Det har den senere tid også blitt avdekket at barn med foster-

foreldre opplever å bli hengt ut på disse skattelisterne – og dermed har blitt avslørt når det gjelder hvilken fortid de har. Det har blitt registrert at Finansdepartementet har antydnet et mulig unntak fra denne offentliggjøringen, men det har ennå ikke skjedd noe.

Det som avtegner seg som et større problem, er antallet identitetstyverier. Det har vært flere identitetstyverier hittil i år enn det var i hele fjor. Vi ser dessverre også – som følge av at denne informasjonen er offentlig tilgjengelig – en økning i organisert kriminalitet. Det burde bekymre statsministeren og Regjeringen, rett og slett fordi dette vil føre til langt mer alvorlig kriminalitet enn det ville ha gjort hvis skattelisterne ikke var offentlig tilgjengelige. I valgkampen brukte statsråd Storberget, da han oppdaget at man kunne få tilgang til personopplysninger på nettjenesten MinFastlege, tre timer på å få denne tjenesten sperret. Mitt spørsmål til statsministeren er: Vil han bruke tre timer på å få forbud mot offentliggjøring av skattelisterne, slik at man kan forhindre økende grad av alvorlig kriminalitet som følge av innsyn i folks skattepapirer?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:20:06]: Når det gjelder skattelisterne, er det i Norge lang og god tradisjon for at de er offentlige. Det har denne regjeringen ikke endret, vi har tvert imot videreført det.

Så er det riktig at det har kommet noe kritikk når det gjelder problemer knyttet til f.eks. fosterbarn. Ifølge skattemyndighetene er derfor tidligere praksis blitt endret fra og med i høst. Opplysninger om barn som er 16 år eller yngre, er i høst fjernet fra skattelisterne – i den utstrekning opplysningene kan røpe at foreldrene er blitt fratatt foreldreansvaret eller den daglige omsorgen for barna. Skattelisterne som legges ut, vil dermed ikke kunne brukes til å identifisere fosterbarn.

Opplysninger om personer uten fast bopel og opplysninger som kan røpe et klientforhold, er fjernet fra skattelisterne. Det betyr at skattemyndighetene søker å ivareta ulike personvern hensyn. Det er også slik at bruken av skattelisterne reguleres av personopplysningsloven, som er underlagt Datatilsynet. Derfor er det også Datatilsynet som har ansvaret når det gjelder å ta stilling til hva pressen kan bruke opplysningene til.

Under stortingsbehandlingen i juni 2007 av lovendringen om offentliggjøring av skattelisterne viste flertallet i finanskomiteen til uttalelser fra justiskomiteen under behandlingen av personopplysningsloven. Der dreide det seg først og fremst om Datatilsynet og om at man skulle sikre ytringsfriheten. Det er en linje Regjeringen fortsatt står på.

Siv Jensen (FrP) [10:21:49]: Dette var ikke særlig oppløftende fra statsministerens side.

Datatilsynet har ved en rekke anledninger selv vært svært kritiske til offentliggjøring av skattelisterne. I tillegg gikk flertallet i Personvernkommissjonen tidligere i år inn for å begrense offentliggjøringen, av hensyn til personvernet. Når vi – på toppen av det hele – vet at hittil i år har 1 800 enkeltpersoner vært nødt til å få sperret sin identitet som følge av identitetstyveri, begynner dette å bli et alvorlig problem. Regjeringen sier ofte i festtaler at den er

opptatt av å forebygge og bekjempe kriminalitet. Vel, det vil altså være et enkelt virkemiddel, særlig knyttet til organisert kriminalitet rettet mot enkeltpersoner, villainnbrudd og annen grov kriminalitet, hvis man tok grep i hvert fall for å begrense tilgangen til denne informasjonen.

Statsminister Jens Stoltenberg [10:22:56]: Som jeg prøvde å redegjøre for, er det altså begrensninger i informasjonen og bruken av den. Det er også innført ytterligere begrensninger, bl.a. for å sikre at opplysninger om barn i fosterhjem og andre barn ikke blir misbrukt. Det er også andre typer begrensninger.

Da justiskomiteen og finanskomiteen håndterte dette i 2007, var man altså motstandere av mer omfattende begrensninger og av å avskaffe offentliggjøring av skattelistedene, ikke minst ut fra ytringsfrihetshensyn, og man ønsket ikke å gå videre når det gjaldt å begrense pressens bruk av disse opplysningene.

Det er Datatilsynet som løpende vurderer dette og håndhevingen av loven, og det er foretatt noen endringer i år.

Presidenten: Det åpnes for oppfølgingsspørsmål, som skal ha relevans til hovedspørsmålet – først Ulf Leirstein.

Ulf Leirstein (FrP) [10:24:01]: Jeg registrerte i media for noen dager siden at det var en stadig økning i antall utpressingsforsøk her i Norge. De kriminelle elementene fikk sine opplysninger fra skattelistedene når de skulle starte utpressingen av rike personer. Det tyder på at noen har tatt Regjeringens retorikk om å «ta de rike» vel bokstavelig. Jeg antar at det ikke var det statsministeren mente da man sa at man skulle ta de rike.

Hvis det er viktig for Regjeringen å offentliggjøre hva man bidrar med til fellesskapet gjennom skattelistedene, hvorfor er det i så fall ikke like riktig ut fra samme retorikk å offentliggjøre hva man får fra det offentlige? Hvis man skulle følge Regjeringens retorikk og argumentasjon for offentliggjøring av skattelistedene, skulle man tro at man kunne begynne å henge ut folk og offentliggjøre hva man får i uføretrygd, hva man får av sosiale ytelser osv. Jeg registrerte at statsministeren kommenterte dette og sa at det var en del av ytringsfriheten. Det er vel noe spesielt.

Statsminister Jens Stoltenberg [10:25:06]: Jeg fastholder at det å være varsom med å legge begrensninger på pressens bruk av skattelisten handler om ytringsfrihet. Det var i hvert fall den begrunnelsen finanskomiteen og justiskomiteen brukte da man ønsket å være varsom med begrensninger i pressens bruk av disse opplysningene. Det har derfor en ytringsfrihetsbegrunnelse, og det fastholder jeg.

Så er det altså slik at det er begrensninger. Jeg viste bl.a. til dem som er innført når det gjelder barn.

Hovedbegrunnelsen for offentliggjøring av skattelistedene er at det bidrar til offentlighet, debatt og oppmerksomhet rundt skatt, skattemessige forhold og folks bidrag til fellesskapet. Jeg mener det er en styrke ved det norske demokratiet at vi har den type offentlig debatt, bl.a. basert på

skattelistedene. Jeg mener at det er forskjell på offentlighet rundt hva man betaler inn i skatt, og hva ulike mennesker mottar i trygd og ytelser.

Presidenten: Jan Tore Sanner – til oppfølgingsspørsmål.

Jan Tore Sanner (H) [10:26:08]: Åpenhet om inntekt og skatteforhold hos dem som sitter øverst ved bordet, vil det alltid være. Spørsmålet er om all informasjon om oss alle skal være tilgjengelig for alle. Stoltenberg II-regjeringen bidrog til at pressen fikk elektronisk tilgang til skattelistedene. Man har med andre ord gått lenger i denne retningen enn den foregående regjering.

Jeg er litt overrasket over hvor lett statsministeren tar på de utfordringene han får, knyttet til hvordan skattelistedene kan bidra til mobbing blant barn siden man kan finne ut om inntekts- og skatteforhold til alle foreldrene i klassen, og også hvordan denne åpenheten kan bidra til identitetstyveri og være et redskap for kriminelle.

Høyre har foreslått at det skal være de samme begrensninger som det som er knyttet til kredittopplysninger – med andre ord at den som spør, skal registreres, og at den det spørres om, også skal få informasjon om dette. Spørsmålet er om statsministeren vil åpne for ytterligere begrensninger, slik at man ivaretar personvernens hensyn.

Statsminister Jens Stoltenberg [10:27:19]: Jeg mener at vi skal ta personvern veldig alvorlig. Jeg mener at det er veldig viktig å bidra til personvern. Derfor har også Datatilsynet fått ansvaret for å forvalte lovverket når det gjelder personopplysningsloven. Den ligger altså under Datatilsynet. Derfor er det også innført begrensninger, og det er innført ytterligere begrensninger i år.

Vi kan gjerne ha en løpende debatt om hvilke typer begrensninger vi bør ha. Men det at vi har offentliggjøring av skattelistedene, er et gammelt prinsipp. Det bidrar til en offentlig debatt, og det er viktig ikke minst for mediene. De har vært opptatt av ytringsfrihetssider i forhold til ytterligere begrensninger fra myndighetenes side.

Presidenten: Trine Skei Grande – til oppfølgingsspørsmål.

Trine Skei Grande (V) [10:28:06]: Venstre har stått sammen med Regjeringa om at åpenhet veier tungt når prinsippene om personvern og åpenhet møtes. Vi var også med på den siste utvidelsen, men vi syns at utvidelsen er i ferd med å gi seg veldig mange rare utslag, som gjør oss veldig i tvil.

I dag morges sendte f.eks. TV 2 ut en SMS til folk om at det bare var å søke på hva statsministeren tjente – søket koster 3 kr på egen mobil. Vi i Venstre er kritiske til at man kan lage forretningsmodeller på grunnlag av elektronisk informasjon av denne typen. Kanskje har åpenhetsprinsippet kommet helt ut av proporsjoner.

Spørsmålet mitt til statsministeren er om han er enig med oss i at vi bør finne noen fornuftige avgrensninger framover som både ivaretar personvernet, og som begren-

ser noen av de kommersielle interessene knyttet til dette, før dette kommer helt ut av proporsjoner.

Statsminister Jens Stoltenberg [10:29:10]: Det er riktig at flertallet på Stortinget gjennomførte endringer i 2007, for man var opptatt av åpenhet, men også av personvern, og man var opptatt av ytringsfrihet. Det er alltid grenseflater, det er alltid avveininger, og det har altså vært justeringer nå i det siste i tilknytning til barn. Jeg er åpen for å fortsette å diskutere, fortsette å gjøre vurderinger av hvordan de avveiningene best utformes, men hovedspørsmålet, om hvorvidt skatelistene skal være offentlig tilgjengelig, mener jeg er en viktig del av den offentlige debatt og åpenheten i samfunnet.

Det at folk betaler 3 kr for å få vite hva min inntekt er, synes jeg er bekymringsfullt, for den opplysningen kan man få gratis!

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Erna Solberg (H) [10:30:09]: La meg få lov til å begynne med å gratulere statsministeren med ny-gammel regjering – på flere plan.

Det er alltid spenning når en ny fireårsperiode trer i kraft. For litt over en uke siden ble det også lagt frem en ny regjeringsplattform. I den plattformen signaliserte man med litt andre ord forholdet knyttet til private tilbud innenfor helsesektoren. Jeg registrerer at den avgåtte helseministeren i Redaksjon EN omtalte bl.a. dette når det gjaldt utfordringer knyttet til ventetidsøkningene og den mye lengre helsekøen som har vokst under den regjeringen vi har nå, ved å si at han er glad for at det i den regjeringsplattformen som ble offentliggjort tidligere, tas noen veldig klare, nye politiske initiativ for å få bukt med ventetiden, og at han derfor har vært en veldig aktiv pådriver for å få inn nye formuleringer med hensyn til dette, f.eks. en mer fleksibel bruk av private sykehus.

Det er riktig at det i den nye plattformen står noen mer velmenende ord om bruk av private sykehus, men det er knyttet kun til å få bukt med køene. Mitt mer prinsipielle spørsmål til statsministeren er knyttet til om ikke statsministeren ser at det er behov for å ha et mangfold av tilbud, kanskje særlig for de svakeste og vanskeligste gruppene vi har innenfor helsesektoren. Er det ikke slik at et mangfold av ulike tilbudsformer, et mangfold av ulike behandlingsformer, er nødvendig for at vi får treffsikre løsninger? Er det slik at vi nå kan oppleve en ny politikk fra denne regjeringen som aksepterer private tilbud innenfor omsorgssektoren, innenfor helsesektoren, ikke bare for å få bukt med køer, men også for å få innovasjon, nyskaping og bedre tilbud til de brukerne som trenger det mest?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:32:07]: Det viktigste er at det offentlige må ta ansvaret for helsetilbudet, omsorgstilbudet, her i landet. Det har det offentlige gjort, og det er også grunnen til at vi øker bevilgningene betydelig både når det gjelder sykehus, spesialisthelsetjenesten, og når det også gjelder annen type omsorgs-/helsetilbud, bl.a. i kommunene. Det er det of-

fentliges ansvar. Det skal det være, og det er vi helt tydelige på.

Så har vi i lang tid hatt et samarbeid med private. Når vi bruker ordet «private», tror jeg vi i den offentlige debatt ofte har – hva skal vi si – en litt upresis ordbruk, for de private er jo dels de ikke-kommersielle private, de har et veldig stort innslag. For eksempel er det slik at innenfor den spesialiserte rusbehandlingen er 60 pst. av døgnkapasiteten privat. Det er altså en stor andel private.

Så har vi ikke-kommersielle sykehus som Diakonhjemmet og andre private. Men så har vi også noen kommersielle, og de utgjorde under den forrige regjeringen omtrent 50 000 opphold. Så gikk det ned til 33 000 i 2007, og nå er det oppe i i overkant av 40 000 igjen. Det er selvfølgelig en nedgang og så en oppgang igjen. Men det er i forhold til om lag 1 million behandlinger ved offentlige sykehus. Når jeg sier det, er det fordi den store kapasiteten er i de offentlige sykehusene. De private kommersielle sykehuse- ne er et supplement. Det er et nyttig supplement. Vi skal bruke det supplementet, vi bruker det bl.a. i det programmet som heter «Raskere tilbake», der vi forsøker å bidra til å få ned sykefraværet. Men vi kommer ikke unna at hovedansvaret, hovedtyngden, må være i det offentlige, og det er det vi uttrykker i Soria Moria-erklæringen. Det kan bidra til effektivisering å ha private – derfor har vi noen private – men det kan også bidra til det motsatte, fordi vi vet at det er et krevende forhold når vi har en pasient og en offentlig institusjon som betaler, som er en kommersiell tilbyder av tjenestene. Det er grunnen til at bl.a. det amerikanske helsevesen er så ekstremt dyrt; en har altså ikke et vanlig marked, men en har en person som betaler i et marked som andre deltar i.

Erna Solberg (H) [10:34:15]: Det er ingen i Norge som foreslår amerikanske tilstander i helsevesenet. Mitt spørsmål dreide seg om mangfoldet av tilbud.

Det er slik at det er ikke alle som kommer raskere tilbake. På galleriet i dag sitter det en gruppe jenter som kanskje ikke kommer raskere tilbake, men som har behov for et tilbud som hjelper dem, knyttet til spiseforstyrrelser. De får et tilbud i Fredrikstad i dag, på Capio Anoreksi Senter, en sak som forrige storting behandlet. Stortinget gav positiv melding tilbake til senteret, og Regjeringen har også tidligere gitt positive signaler om å forsøke å finne en løsning for senteret, men man opplever det motsatte, nemlig at nå tar ikke helseforetakene ferdigbehandlede pasienter tilbake igjen til et tilbud som allerede har sviktet dem. Det er noen blant disse jentene som har vært i 50 forskjellige behandlingsinstitusjoner i det offentlige, og det er pårørende som er utslitt. De trenger en statsminister som skjærer igjennom, og som sørger for at deres tilbud ikke nå blir «drept», for det har en så stor betydning for deres hverdag. Vil statsministeren skjære igjennom?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:35:23]: Jeg tror at en absolutt forutsetning for at vi bruker pengene fornuftig i offentlig sektor, er at vi følger spillereglene for bruk av penger i offentlig sektor. Stortinget og ikke minst Høyre har vært en pådriver for en klar ansvarsfordeling. Stortin-

get bevilger penger, fastsetter noen overordnede retningslinjer, og så er det helseforetakene som disponerer de pengene. Hvis vi ender opp i en situasjon der Stortinget går inn og bestemmer over enkelttilbud, enkeltinstitusjoner, er jeg helt sikker på at vi bidrar til et mindre effektivt helsevesen. Derfor har jeg ikke mulighet til å gå inn og mene noe om enkeltinstitusjoner. Det jeg har mulighet til å si, er at vi øker rammene, at helseforetakene disponerer dem innenfor de rammene, og at vi bruker dem i økende grad til opphold i private institusjoner. Det har altså økt fra 33 000 til i overkant av 42 000, som er anslaget for i år. Det er en viktig økning, og det er ulike institusjoner, private tilbud, som der kommer fram. Men i forhold til rundt 1 million på offentlige sykehus vil det alltid være et begrenset supplement. Derfor tror jeg det ikke bidrar til effektivisering at vi tar enkeltinstitusjoner i Stortinget.

Presidenten: Det blir gitt anledning til oppfølgings spørsmål – først Bent Høie.

Bent Høie (H) [10:36:41]: Jeg forstår at statsministeren har et teoretisk forhold til denne problemstillingen. For de jentene som sitter på galleriet, er ikke dette et spørsmål om teori; det er et spørsmål om liv eller død. De har ikke behov for et mer effektivt helsevesen, som statsministeren åpenbart er veldig opptatt av. De har behov for et helsevesen som gir dem tid og ikke minst mangfold og valgmulighet.

Dette er et spørsmål for Regjeringen, for det er Helsedepartementet som gjentatte ganger har avslått søknaden om å gjøre dette tilbudet til et sykehustilbud.

Mitt enkle spørsmål til statsministeren dreier seg om at disse jentene har tatt turen inn til Stortinget fordi de er opptatt av denne saken, ikke minst fordi de kjenner veldig mange andre som er i samme situasjon som dem. Vil statsministeren ta seg tid til å møte noen representanter for disse jentene og ta imot et brev som de har skrevet om sin situasjon, ute i Vandrehallen etter spørretimen?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:37:43]: Jeg mener at det er veldig viktig i helsepolitikken – der vi bruker over 100 milliarder kr, der vi har 100 000 ansatte i helsevesenet – at vi prøver å ha ryddighet i hvordan vi styrer helsevesenet. Jeg er helt sikker på at det går veldig galt med helsevesenet dersom vi i denne sal skal peke på enkeltinstitusjoner og enkeltgrupper, og gjøre det til det som avgjør hvilke grupper som får, og hvilke institusjoner som får avtaler eller bevilgninger. Det er en politikk som faktisk vil svekke det samlede helsetilbudet. Dermed har jeg ikke sagt ja eller nei til den konkrete institusjonen, fordi det simpelthen ikke ligger på mitt bord nå eller er en sak som jeg mener skal behandles her i Stortinget.

Men det er ganske viktig for oss at vi er prinsipielle, og det er ganske bekymringsfullt at Høyre er så uprinsipielle, at de prøver å gjøre en veldig viktig debatt om hvordan vi får til et bedre og mer velorganisert helsevesen, til en diskusjon om en ønsker enkeltinstitusjoner inn i stortingssalen. Det var noe av det man ønsket å komme bort fra med den nye helsereformen, som ikke minst Høyre

var en pådriver for. Derfor mener jeg det er feil med den tilnærmingen Høyre har.

Presidenten: Per Arne Olsen – til oppfølgings spørsmål.

Per Arne Olsen (FrP) [10:39:00]: I velferdssamfunnet Norge er vi alle enige om at vi skal ha en felles finansiering av velferdsgodene også innen helse- og rusfeltet. Når vi i dag likevel opplever at vi har over 250 000 mennesker i helsekø og 4 500 enkeltskjebner som står i kø og venter på rusomsorgsbehandling, er det flere av oss som bekymrer seg over den situasjonen. Ikke minst bør det bekymre statsministeren – og økonomien – at vi har så mye ressurser i dette samfunnet, også i det private, som er ubenyttet.

Mitt spørsmål er: Kan vi leve med køer, og kan vi leve med en samfunnsutvikling hvor vi ikke utnytter den ledige kapasiteten som vi også har i det private helse- og omsorgsvesenet?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:39:57]: Det som står i Soria Moria, er at vi er opptatt av å utnytte den ledige kapasiteten som finnes i det offentlige helsevesenet, først. Der er det en del ledig kapasitet, og vi har bidratt til å øke utnyttningen av den. Det er også grunnen til at vi nå behandler flere pasienter enn noen gang. Vi har økt bevilgningene til pasientbehandling, vi behandler flere ved norske sykehus, og aldri har det vært ansatt flere leger, sykepleiere eller mer helsepersonell ved norsk sykehus. Når det gjelder ventetiden, er det å si at to tredjedeler av de som henvender seg til norske sykehus, har krav på øyeblikkelig hjelp og blir lagt inn øyeblikkelig. Det er så en tredjedel som må vente noe, og de aller, aller fleste av dem får behandling innenfor de oppsatte frister. Så er det en liten andel av dem som venter enda lenger, derfor øker vi innsatsen for å gjøre noe med det.

Men den viktigste måten å gjøre noe med dette på er å gjennomføre den samhandlingsreformen Regjeringen nå jobber med. Problemene i sykehusene løses ikke først og fremst i sykehusene. De løses utenfor sykehusene ved at færre skrives inn på sykehus, og ved at flere kan skrives ut av sykehus. Norge ligger nesten på verdenstoppen i utgifter til helsevesenet, men vi har ikke det beste helsevesenet. Det er problemet.

Presidenten: Laila Dævøy – til oppfølgings spørsmål.

Laila Dævøy (KrF) [10:41:11]: Jeg blir ganske opprørt og oppgitt. Det må da være et politisk spørsmål hvorvidt man skal bruke private og ideelle institusjoner eller ikke på en god måte. Det dreier seg bl.a. også om anbudspraksisen. Gå inn og les det som står i regjeringsplattformen om dette. Det er så markedsstyrt skrevet at man nesten kan bli skremt.

Jeg vil bare vise til Håpets Dør Frelsesarmeen, Kraftinstitusjonene – tre stykker her på Østlandet – Solbu Ettervernshjem, Styve Gard borte i Bergen, Garnes Ungdoms senter. I dag står Capio, som ikke er en ideell institusjon, for fall. Hva er det vi holder på med? Det er total mangel

på politisk styring fra bl.a. helseministeren. All makt ligger i de regionale helseforetakene, med en anbudspraksis som er totalt uforståelig både for meg, for mitt parti, for de ideelle institusjonene. Hva i all verden skal de disse gjøre? De dør langsomt.

Statsminister Jens Stoltenberg [10:42:22]: Jeg mener det er et politisk spørsmål om vi skal bruke private på en god måte, slik representanten tar opp. Det har Stortinget sagt ja til, men vi har sagt ja til nettopp å gjøre det på en god måte. En god måte er å sette opp retningslinjer, gi bevilgninger, og så er det helseforetakene som samarbeider med de ulike institusjonene. Vi har jevnlig oppslag om enkeltinstitusjoner som ikke har forlenget kontrakt, man har valgt en annen. Hvis man ønsker bruk av private som et supplement, må man også akseptere at man noen ganger velger den institusjonen, andre ganger velger en annen institusjon – basert på vurdering av enten kvalitet eller pris. Men de vurderingene skal fagkompetansen i helseforetakene gjøre og ikke politikere, for da får vi ikke en god bruk av private. Det er grunnen til at vi må følge de spillereglene som Stortinget har satt opp for god bruk av private.

Jeg er for å bruke private, men for at de skal brukes på en god måte. Da kan ikke vi sitte og ta stilling til enkeltinstitusjoner og vurdere de ulike institusjonenes kvalitet.

Presidenten: Borghild Tenden – til oppfølgingsspørsmål.

Borghild Tenden (V) [10:43:31]: Det er vanskelig å skjønne hva slags prinsipielle holdninger Regjeringen har til private aktører. I barnevernet har det vært stort fokus på å begrense de kommersielle tilbudene, men såkalte ideelle organisasjoner er velkomne. I helsesektoren ser vi at det leies tilbud fra private aktører stadig vekk, og full barnehagedekning hadde vært umulig å oppnå uten private aktører. Særlig synes jeg det er vanskelig å forstå hvor Regjeringen mener skillet går mellom ideelle og kommersielle aktører. Blant annet er en institusjon som blir drevet av Kirkens Nødhjelp, medlem i organisasjonen for private barnevernstiltak.

Kan statsministeren gi en definisjon på hvilke aktører som er kommersielle, og på hva en ideell institusjon er?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:44:25]: En vanlig definisjon er at de ideelle ikke tar ut utbytte – det er ikke eiere som har forretningsmessige inntekter knyttet til virksomheten, mens kommersielle private institusjoner gjør det. Men ofte bruker vi litt upresist fellesbetegnelsen «privat» om begge former for private virksomheter – ikke-kommersielle og kommersielle.

Når det gjelder bruk av private, enten det er kommersielle eller ikke-kommersielle, mener jeg hele poenget er at de er et viktig supplement. Vi bruker dem i barnehagen, vi bruker dem i rusomsorgen, 60 pst. av tilbudet er privat, og vi bruker dem også innenfor spesialisthelsetjenesten, altså rundt 40 000 opphold. Det er et viktig supplement.

Det jeg er opptatt av, er nettopp at vi er prinsipielle, at

vi forsøker å være ryddige, og at det er fagmyndighetene som vurderer hva som er de riktige faglige tilbudene, vurderer kvaliteten på de ulike tilbudene og vurderer kostnadene. Det er en faglig vurdering som skal gjøres innenfor de retningslinjer Stortinget har vedtatt. Det er ikke Stortinget eller Regjeringen som skal gå inn i enkeltinstitusjoner. Det har i hvert fall Stortinget vedtatt at de ikke skal, og da bør Stortinget og Regjeringen holde seg til det.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Dagfinn Høybråten (KrF) [10:45:39]: En av de oppgavene som storting og regjering har, og som er av de aller største, er å sørge for at alle mennesker i dette landet som kan og vil, får muligheten til å arbeide. Derfor inngikk statsministerens første regjering en avtale med partene i arbeidslivet om inkluderende arbeidsliv i 2001 – det er nå åtte år siden – og derfor har skiftende regjeringer tatt initiativ til reformer, bl.a. Nav-reformen, for å sørge for at dette kan bli gjennomført.

Så langt er resultatene samlet sett nedslående, selv om mange gode og virkningsfulle tiltak er gjennomført. Vi forventer, ifølge Regjeringen, et høyere sykefravær neste år enn da avtalen om inkluderende arbeidsliv ble inngått. 40 000 flere er ekskludert fra arbeidslivet og uføretrygdet i perioden vi har hatt en avtale om inkluderende arbeidsliv. Det er i dag like mange funksjonshemmede som mot sin vilje er utenfor arbeidslivet, som det var den gangen avtalen ble inngått. Trygdeutgiftene har i Stoltenbergs siste regjeringperiode reelt økt med 30 milliarder kr. Jeg går ut ifra at statsministeren deler min bekymring over denne statusen.

Jeg vil spørre statsministeren, for jeg har registrert at han har uttrykt denne bekymringen bl.a. i kontaktmøte med partene i arbeidslivet, hvor han også sa at vi må finne gode virkemidler for å løse problemet, og vi må gjøre noe raskt: Siden statsministeren mener det må gjøres noe raskt, går jeg ut fra at han i tillegg til å videreføre gode grep som kvalifiseringsprogrammet, Nav-reformen osv., har tenkt gjennom hva det er av nye grep han nå tenker seg for å bøte på denne alvorlige situasjonen som landet er i, til tross for at vi har bak oss en høykonjunktur hvor vi burde ha lyktes bedre med å inkludere flere i arbeidslivet?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:47:43]: For det første mener jeg det spørsmålet representanten Høybråten tar opp, er et veldig viktig spørsmål. For det andre mener jeg at når det gjelder utviklingen, er den – hva skal jeg si – nyansert, det er noe som går bra, og noe som går dårlig. Det som går bra i Norge, er at vi holder veldig høy sysselsetting. Sysselsettingen har økt med over 200 000 de siste fire årene, det aller meste i private virksomheter. Vi holder lav ledighet, og uføreandelen – andelen av befolkningen som er på uføretrygd – er stabil. Det at vi har høy sysselsetting, lav ledighet og stabil uføreandel, er i hvert fall bedre enn det er i veldig mange andre land og bedre enn det var i tidligere perioder i Norge.

Det som ikke går bra, er sykefraværet, og selvfølgelig ønsker vi å ha uføreandelen ned. Vi sliter også med ka-

pasitet og gjennomføring i selve Nav-systemet. Så det er gode og dårlige utviklingstrekk.

Det er riktig at vi må gjøre ting på kort sikt. For eksempel må vi gjennomføre dialogen med partene i arbeidslivet om avtalen om inkluderende arbeidsliv, som utløper ved årsskiftet, og vi må trappe opp kvalifiseringsprogrammet, som er et av de viktigste svarene vi har, og et av de viktigste virkemidlene vi har i Nav-reformen – altså å gi langtidsmottakere av sosialhjelp et tilbud om opplæring, kvalifisering, for å komme seg ut av den situasjonen. Det gjør vi i budsjettet. Det er vi i gang med, og det kommer.

Men så er det andre ting som nødvendigvis vil ta litt lengre tid, f.eks. gjennomgangen av uføretrygdordningen som vi har varslet vil komme i egen sak i 2010. Jeg vil også tro at mye av det vi skal gjøre rundt inkluderende arbeidsliv, er også tiltak som vil ta lengre tid. Vi må gjøre noe raskt, og noe har et lengre tidsperspektiv – begge deler er viktig. I det arbeidet vil vi selvsagt ha veldig nær kontakt med partene i arbeidslivet, fordi mye av det vi skal gjøre der, er avhengig av at vi får til en god dialog med partene i arbeidslivet.

Dagfinn Høybråten (KrF) [10:49:44]: Det er vanskelig å være uenig i noe av det statsministeren nå sa. Men spørsmålet mitt var om statsministeren i lys av resultatene i sum går i gal retning, både når det gjelder flere uføretrygdede, og når det gjelder sykefravær, har noen nye grep i ermet når han sier at det haster med å gjøre noe raskt. Det han svarte nå, var at han vil gjøre mer av det samme på kort sikt.

Det som i tillegg bør bekymre Stortinget, og som i hvert fall bekymrer meg, er at statsministeren i går presenterte sin nye regjering med en arbeidsminister som ikke skal tiltre før oppunder jul, mens disse oppgavene står i kø. Nav-reformen er skjør. Vi vet ikke om det lykkes å gjennomføre den på en god måte, statsministeren refererte selv til det, og forhandlingene om den nye avtalen om inkluderende arbeidsliv skal pågå nå i høst fram mot årsskiftet, når den nye arbeidsministeren tiltre.

Kan statsministeren gi Stortinget en god forklaring på hvorfor vi ikke skal ha en arbeidsminister med fullt trykk, og hvorfor han har utnevnt en arbeidsminister nå som ikke skal tiltre før rett oppunder julaften?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:50:53]: Vi har en statsråd som er fullt ut ansvarlig for Arbeidsdepartementet, og det er Rigmor Aasrud. Hun har absolutt fokus på og full innsats i de sakene. Hun kommer til å jobbe tett opp mot meg og Statsministerens kontor, for det er helt riktig at det nå i høst er én viktig oppgave, og det er dialogen rundt avtalen om inkluderende arbeidsliv. Uansett ville vi fått en ny arbeidsminister i høst, enten fordi vi hadde fått en ny regjering, eller som resultat av at vi fikk ny stortingspresident. Nå har vi en som er ansvarlig. Hun følger opp det arbeidet, og hun er veldig opptatt av at hun sammen med resten av Regjeringen skal jobbe med partene når det gjelder avtalen om inkluderende arbeidsliv.

Det jeg er opptatt av, er at vi gjør ting på kort sikt, vi trapper opp kvalifiseringsprogrammet som er vårt viktig-

ste virkemiddel for å bidra til at folk ikke blir gående som langtidsmottakere av sosialhjelp, men så gjør vi også ting på lengre sikt.

Presidenten: Det blir tre oppfølgingsspørsmål – først Kjell Ingolf Ropstad.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [10:52:10]: Noko som kan gjerast uavhengig av kvar arbeidsministeren sit, og som er eit openbert grep for å betre inkluderinga, er å vere høgt på banen når det gjeld målretta tiltak for personar med såkalla samansette behov. Dei har behov for meir enn vanleg individuell tilrettelegging, tett oppfølging og gjerne eit lengre attføringsløp for å kome tilbake og lykkast på arbeidsmarknaden. Dette kan koste ein del, men ein veit jo at dei personlege kostnadene for kvar enkelt og samfunnskostnadene vil vere mykje høgare dersom dei ikkje er i arbeid.

I den nye regjeringserklæringa står det at «Regjeringen vil ha høy tiltaksinnsats for ledige med sammensatte behov». Det synest eg er ei god og riktig målsetjing, som eg vil gi statsministeren ros for. Men då er det med ei viss undring me registrerer at andelen personar med nedsett arbeidsevne som står utan aktive tiltak, faktisk har auka det siste året. Samtidig seier attføringsbedriftene og vekstbedriftene, som jo står både Kristeleg Folkeparti og Arbeidarpartiet sitt hjarte nær, at dei godt kan auke innsatsen sin. Vil statsministeren gjere nokre grep for å auke deira evne?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:53:20]: For det første har vi iverksatt en del målrettede tiltak. Det vi også gjør, er å trappe opp arbeidsmarkedstiltakene. Den saken ligger nå i budsjettet, som ligger i Stortinget.

Det vi vil gjøre på dette området, er det redegjort for omfattende og grundig i statsbudsjettet, også når det gjelder innretningen av opptrappingen av arbeidsmarkedstiltakene. Det er de forslagene Regjeringen har. Sett i forhold til arbeidsløsheten er det en betydelig innsats og en tiltaksintensitet som jeg mener i hvert fall ikke er lavere enn det vi har hatt i lange perioder tidligere – jeg tror faktisk den er noe høyere – på tross av økt ledighet. Både det vi gjør på arbeidsmarkedstiltakene, og det vi gjør generelt sett for å holde lav ledighet, er viktig for denne gruppen, for jo lavere ledighet vi har generelt, jo lettere er det å hjelpe dem som har sammensatte behov, inn i arbeidslivet.

Presidenten: Per Sandberg – til oppfølgingsspørsmål.

Per Sandberg (FrP) [10:54:26]: Jeg må si at jeg er enig med representanten Høybråten når han sier at svarene fra statsministeren fortøner seg som at vi skal ha «mer av det samme». Men utfordringen fra representanten Høybråten var kanskje å fiske etter noe nytt, noen nye tanker.

Når vi ser resultatene av 800 mill. kr til Nav, ser vi at køene øker, og at saksbehandlingstiden for å få rehabilitering i Oslo nå er på fire måneder. Køene øker på en rekke andre områder også. IA-avtalen har ikke gitt det resultatet

som Stortinget ønsket seg. Jeg registrerer at statsministeren sier at vi her er avhengige av partene i arbeidslivet. Ja, det er vi enige i, men det kan vel ikke være sånn at man skal vente på partene i arbeidslivet? Jeg regner med at statsministeren og Regjeringen selv har gjort seg noen tanker – noen nye tanker – om hva man skal gjøre med IA-avtalen når den skal videreføres, for å nå målet om redusert sykefravær, få flere folk i arbeid og få minsket køen i Nav. Har man noen nye tanker overhodet?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:55:31]: Jeg er opptatt av at Regjeringen er ryddig. Vi har nå jobbet med hva vi skal gjøre i 2010. Det har vi faktisk jobbet med en god stund, og det la vi fram i statsbudsjettet for 2010. Der er det mange nye tiltak og forsterkning av en del gamle tiltak. Vi øker bevilgningen til Nav med 230 mill. kr. Vi varslet at vi fra og med 1. mars 2010 skal innføre de nye arbeidsavklaringspengene og en rett til egen arbeidsevnevurdering. Det er et nytt tiltak som kommer på plass fra og med 1. mars. I tillegg varsler vi at vi kommer til å øke antall personer som går på kvalifiseringsprogram, for det er et vellykket og godt program. Vi forsterker innsatsen der.

Når det gjelder saksbehandlingstiden i Nav, har den altså gått ned, og når det gjelder de restansene vi hadde på arbeidsløshetsstrygd, har man hatt god måloppnåelse siden april 2009. Det skjer mye, vi foreslår mye, og vi bevilger mer penger i budsjettet for 2010. Men så sier jeg at i tillegg til det vi allerede har varslet, og som ligger i Stortinget nå, varsler vi ytterligere tiltak i dialog med partene i arbeidslivet gjennom arbeidslivsavtalen.

Presidenten: Erna Solberg – til oppfølgingsspørsmål.

Erna Solberg (H) [10:56:49]: Høyre foreslo i vår at vi burde bruke vikarbyråene mer for å gjøre noe med Nav-reformen og alle restansene. Jeg er litt forbauset over at statsministeren begynte på toppen når det gjaldt bruk av vikarer. Det var ikke det Høyre hadde tenkt. Vi trodde kanskje at det var på Nav-kontorene det kunne være behov for en avlastning, ikke i Regjeringen.

I den vekstperioden vi hadde før krisen, var det mange flere som kom i arbeid, men av dem kom faktisk ganske få fra trygd og fra utenforskap. Antallet har minket med ca. 50 000 i den beste økonomiske situasjonen vi har hatt.

Den 1. mars 2010 kommer man til å doble antall personer som Nav skal drive arbeidsevnevurdering på, som en del av reformen. Kan statsministeren love at Nav er beredt til det, og kan han love at det ikke blir nye køer 1. mars neste år?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:57:55]: Den arbeidsevnevurderingen og innføringen av arbeidsavklaringspenger, som er to viktige tiltak for å bidra til at flere kommer i jobb, og at vi bygger broer inn i arbeidsmarkedet for dem som stenges ute, ble jo utsatt noen tid for å sørge for at Nav hadde bygd opp kapasitet. Nå sier Nav at det har de. Vi bevilger pengene i budsjettet, og derfor gjennomfører vi den reformen fra 1. mars. Man skal all-

tid være varsom med å garantere, men det er i hvert fall gjort grundige forberedelser og bevilget penger for at det skal kunne komme på plass.

Det positive nå er jo at arbeidsledigheten er lavere enn vi opprinnelig anslo, at vi i hvert fall har unngått en vekst i andelen som er uføretrygdede. Det negative er det vi ser når det gjelder sykefravær, men vi ser at antall personer på sosialhjelp har gått ned. Så det er et blandet bilde, men urovekkende er det som går i gal retning.

Når det gjelder total sysselsetting, er det altså en formidabel vekst, og det aller meste skjer i private bedrifter. Det er også et godt resultat som vi er stolte av.

Presidenten: Vi går til neste hovedspørsmål.

Trine Skei Grande (V) [10:59:13]: Venstre fikk til, sammen med Høyre og Kristelig Folkeparti, et klimaforlik med Regjeringa. Regjeringa har fått mange priser og utmerkelser internasjonalt for sin klimainnsats. Det er vi kjempeglade for, forresten. Men alt det man har fått premie for, er konkrete forslag som vi faktisk la inn, og som Regjeringa kjempa imot.

Etter klimaforliket har vi sett at CO₂-utslippene bare øker videre i Norge. Sjøl om miljøvernministeren fortsatt går med strikkejakke så det skal være plass til og lett å henge på medaljene, er det klart at hvis han skal få på flere, må de utslippene faktisk synke. Om vi skal ha som mål at København skal være mye bedre enn Kyoto, må vi også klare å få dem ned. Den 11. august – i valgkampen – inviterte Erik Solheim Venstre og flere andre partier til et nytt klimaforlik etter valget, før København. Den 27. august avlyste statsministeren det i Dagsavisen med begrepet «helt urealistisk». Hvorfor mener statsministeren at det er så farlig og så urealistisk å se på om vi kan få til et nytt klimaforlik før København, med en enda mer offensiv miljøpolitikk å gå inn i forhandlingene med?

Statsminister Jens Stoltenberg [11:00:44]: Det er fordi jeg mener at det aller viktigste nå er å få på plass en avtale i København, og at alle krefter skal settes inn på det. Vi har et klimaforlik, og det er en fordel at vi prøver å følge opp og gjennomføre det. Med det klimaforliket har vi altså sagt at vi skal overoppfylle Kyoto-avtalen med 10 pst. Vi er det eneste landet i verden som sier at vi skal overoppfylle våre forpliktelser, og vi gjør det. Så har vi sagt at vi skal være beredt til å redusere utslippene tilsvarende 30 pst. av Norges utslipp innen 2020, og vi følger opp det. Vi har også sagt i Soria Moria at vi kan vurdere å øke den forpliktelsen dersom det kan bidra til en forpliktende avtale i København. Og det tredje vi sier, er at vi da skal redusere utslippene 100 pst. og være karbonnøytrale innen 2030. Det er klimaforliket, det følger vi opp, og det er viktige innspill til de internasjonale klimaforhandlingene.

Så skal vi legge fram en ny klimamelding, og da kan vi vurdere, forsterke og utvikle nye klimavirkemidler. Men jeg tror – igjen – det er lurt at vi følger de spilleregler og den arbeidsplan som vi er blitt enige om bl.a. i klimaforliket, slik at det ikke er en

innfallsmetode og tilfeldigheter som avgjør klimapolitikken.

Det viktigste nå er København, og der er det viktig å få på plass tallfestede tak – forpliktelser når det gjelder utslipp både i rike og fattige land. Jeg er usikker på om vi lykkes med det, men det er helt avgjørende. For overhodet å være i nærheten av å lykkes med det, er nøkkelen at den rike verden må betale for utslippsreduksjonene i den fattige verden. Det skjer ikke noen store reduksjoner i verden dersom ikke land som Brasil, Kina og India gjennomfører reduksjoner, i hvert fall reduksjoner i veksten. Nesten all vekst i årene som kommer, kommer i disse landene. De mener at det er urimelig at de tar noen byrder for å rydde opp i et problem den rike verden har skapt, og derfor er Norges viktigste bidrag til å få på plass store reduksjoner i verdens utslipp av klimagasser de ordningene og mekanismene vi la på bordet når det gjelder finansiering av utslippskutt i den fattige verden, betalt av den rike verden. Det er nøkkelen. Der er Norge en pådriver, og det jobber vi for.

Trine Skei Grande (V) [11:02:50]: Jeg håper at det statsministeren sa, ikke var en karakteristikk av egen miljøvernminister – at han drev miljøpolitikk etter innfallsmetoden. Dette oppfatter jeg som en seriøs invitasjon fra en statsråd til andre opposisjonspartier til å være med og utvide horisonten.

Statsministeren sa i trontaledebatten:

«Det er i dag 56 dager igjen til sluttforhandlingene om en ny internasjonal klimaavtale i København. Vi skal bruke denne tiden til å gjøre alt vi kan for å bidra til en sterk og forpliktende avtale.»

I dag er det 47 dager igjen til København. Vi i Venstre er klare. Vi kan legge fram 30 nye sektormål, både i forhold til en kraftfull omlegging fra rød til grønn skatt og gjennomføring og satsing på kollektivtrafikk og jernbane – vi skal ikke bare gjøre alt gjennom flere kvotekjøp ute.

Spørsmålet mitt til statsministeren er om han i det hele tatt vil sette seg ned og vurdere noen av de forslagene som vi andre har, i tråd med intensjonene han sjøl løftet i eget trontaledebattinnlegg.

Statsminister Jens Stoltenberg [11:03:56]: For det første oppnevnte vi en statsråd i går som har ett ansvar, og det er å arbeide for at vi får på plass en klimaavtale i København. Hun har vært klimaforhandlingsleder, nå er hun statsråd med det samme ansvaret. Det styrker Norges bidrag til å få på plass en avtale i København.

For det andre er det klart at når vi legger fram en ny klimamelding, skal vi gå gjennom sektormål og virkemidler. Vi fulgte opp alle de andre vi var enige om i budsjettet, og vi skal gå gjennom nye sektormål og virkemidler da. Da er helt sikkert innspillene fra Venstre nyttige og viktige å se på.

Men jeg vil bare advare litt mot å tro at det som nå er avgjørende i København, er om vi legger fram 30 nye sektormål i Norge. Det er det overhodet ikke. Det å snakke foraktelig om kvotehandel mener jeg er veldig feil, fordi kvotehandel har to store fordeler. Det er det virkemidlet

som gir de største reduksjonene. Derfor er det det viktigste virkemidlet i Europa, og det er det viktigste virkemidlet fra Obama i hans lov, nemlig at en setter et tak på utslippene – lovfester et tak for hvor store de totale utslippene skal være. Og det andre er at det er et viktig virkemiddel for å sørge for finansiering til den fattige verden. Så dette er jeg veldig for, det er veldig bra.

Presidenten: Det blir anledning til oppfølgingsspørsmål – først Borghild Tenden.

Borghild Tenden (V) [11:05:15]: Soria Moria II-plattformen, som jeg står med her, har mange svulstige formuleringer om klimaet, men det mest konkrete og håndfaste er navneskiftet av SFT. Utover det er det veldig mye på dette området som skal vurderes eller gjennomføres med forbehold. Blant annet står det her om kutt i de norske CO₂-utslippene på 40 pst. innen 2020, dersom det kan bidra til en ambisiøs klimaavtale i København. Det står også at Regjeringen vil legge fram en *vurdering* av klimapolitikken, og en *vurdering* av om det er behov for endrede virkemidler.

Jeg skjønner på svaret til Trine Skei Grande at det er uaktuelt med et forsterket klimaforlik før København-møtet. Det beklager jeg selvsagt, men jeg utfordrer likevel statsministeren til å droppe forbeholdet og vurderingen, og love både å kutte de norske utslippene med 40 pst., uavhengig av resultatene i København, og snarest å fremme et forslag til en ny avtale.

Statsminister Jens Stoltenberg [11:06:23]: Jeg er for mange virkemidler i klimapolitikken, enten det nå er satsing på Enova, jernbaneinvesteringer, forskning eller mange andre tiltak. De er jeg for alle sammen, og vi har fulgt dem opp slik klimaforliket la opp til. Men jeg vil likevel advare mot én ting, og det er å tro at jo flere virkemidler vi har, jo mer gjør vi. Det er en helt feil tilnærming. Det er faktisk slik at noen ganger er det veldig bra med ett sterkt virkemiddel. Igjen viser jeg til at Obama i USA, EU i EU, og Norge i Norge har det sterkeste virkemidlet av alle, nemlig lovfestet tak på utslipp, hvor en sier at det simpelthen ikke er lov å slippe ut mer enn x mill. tonn. Det er det vi nå gjør ved å få på plass kvotesystemet i Norge og Europa. Sektorer som før slapp ut 22 mill. tonn, får et tak på 15. Da går vi ned 7 mill. tonn. Det er veldig bra. Vi sørger for at bedriftene selv betaler for det, og at myndighetene slipper å ha lange, kompliserte prosesser om akkurat hvordan det skal skje.

Jeg mener at det er litt for mye fokus på antall virkemidler og litt for lite fokus på hvor mye vi får til med de virkemidlene vi har.

Presidenten: Siv Jensen – til oppfølgingsspørsmål.

Siv Jensen (FrP) [11:07:41]: I forbindelse med trontaledebatten fremmet Fremskrittspartiet et forslag om å få en orientering i Stortinget om de norske posisjonene forut for København-møtet. Det forslaget ble omgjort til et oversendelsesforslag etter ønske fra regjeringspartiene.

Det gav meg all grunn til å tro at Regjeringen ville imøtekomme dette. Etter hva jeg kan se, har det foreløpig ikke blitt meldt noen orientering til Stortinget. Jeg har bare lyst til å minne statsministeren på det og spørre om når vi kan forvente at denne orienteringen blir gitt, slik at Stortinget får anledning til å drøfte disse spørsmålene i god tid før København-forhandlingene starter.

Presidenten: Jeg tillater meg å minne om at all tale skal rettes via presidenten.

Siv Jensen (FrP) [11:08:26]: Glemte jeg det?

Statsminister Jens Stoltenberg [11:08:28]: Det er et veldig viktig spørsmål representanten Jensen nå tar opp, og det skal bli fulgt opp. Vi har jo alltid hatt måter å komme i dialog med Stortinget på før den type viktige internasjonale forhandlinger. Det mest vanlige har vært i den utvidede utenrikskomité. Det kan også tenkes andre måter å konsultere Stortinget på. Vi vil fortsatt ha kontakt med Stortinget om hva som er den beste måten å gjøre det på, men at vi skal ha drøftinger med Stortinget om de norske forhandlingsposisjonene, mener jeg er åpenbart, og Regjeringen skal følge opp det. Det er Stortinget tjent med, og det er vi tjent med. Så får vi komme tilbake til og bli enige om formen på det. I begrepet «klimaforlik» legger jeg noe mer enn det, men vi får sette oss ned og drøfte de norske posisjonene med Stortinget. Og nå har vi en miljøminister og en klimaminister, så nå har vi to stykker som kan ta seg av det, i tillegg til at jeg også skal være engasjert i spørsmålet.

Presidenten: Peter Skovholt Gitmark – til oppfølgingsspørsmål.

Peter Skovholt Gitmark (H) [11:09:36]: Høyre deler fullt og helt ønsket om en kraftfull avtale i København – en avtale som både setter strenge mål og ikke minst bidrar til konkrete tiltak. Det man ser, er jo at verden trenger en avtale fram mot 2050 som faktisk bidrar til at de rikeste landene reduserer sine utslipp med ca. 90 pst. Det betyr at vi ikke kun kan fokusere på kvoter. Jeg mener at statsministeren blir monoman i sin tilnærming til spørsmålet når han så sterkt trekker fram kvotespørsmålet. Det er en viktig del av det, men vi må samtidig få på plass tiltak i Norge som kutter Norges utslipp.

Jeg mener Soria Moria II-erklæringen er god når man sier at man innen 2020 må få på plass en avtale som reduserer norske utslipp med om lag 40 pst. Det er et minimum. Men Soria Moria II-erklæringen sier også at om lag like utslipp pr. innbygger i hele verden vil være prinsippet. Så spørsmålet til statsministeren blir da: Hvordan legger man det til grunn når man nå utelukkende snakker om kvoter på spørsmålet fra Venstre?

Statsminister Jens Stoltenberg [11:10:44]: Jeg er for mange virkemidler – investering i jernbane, forskning, Enova og mange tiltak – men jeg er altså også tilhenger av kvoter, i likhet med mange andre som er opptatt av kli-

maspørsmål. Det er det virkemiddelet som gir de største reduksjonene, og som gir de sikreste reduksjonene, for en setter simpelthen et tak på tillatt utslipp, og det er ikke lov til å gå over det. Det er den ene store fordelene med kvoter. Den andre store fordelene med kvoter er at da er det forurensere som betaler. Og den tredje store fordelene med kvoter er at det kommer til å gjøre at norske bedrifter og andre lands bedrifter mobiliserer massivt for å utvikle miljøvennlig teknologi, for hvis de ikke gjør det, må de enten kjøpe kvoter – det koster dem mye penger – eller de kan selge kvoter hvis de reduserer utslippene. Uansett er det utrolig hva markedet får til bare en får beskjed om at det er dyrt å forurense og lønnsomt å rense. Så det er det viktige, at det nettopp mobiliserer hele det private næringslivet til å redusere utslippene, både i utlandet og i Norge.

Presidenten: Line Henriette Hjemdal – til oppfølgingsspørsmål.

Line Henriette Hjemdal (KrF) [11:11:55]: Kristelig Folkeparti er glad for at statsministeren er så tydelig på at alle krefter må settes inn for å lykkes med en avtale i København.

Ja, vi har et klimaforlik. Det skal overoppfylles også, som eneste avtale i verden, som statsministeren sier, men det er da viktig at vi kommer videre i forhold til dette klimaforliket, og at de intensjonene som ligger der, blir fulgt opp.

De to siste dagene har det vært oppslag både i Dagens Næringsliv og i Klassekampen om at olje- og energiminister Terje Riis-Johansen langt på vei utsetter fullskala rensing av Mongstad. Dette er ett virkemiddel og ett punktutslipp som vil utgjøre en stor forskjell den dagen vi klarer å rense dette. Mitt spørsmål til statsministeren blir: Kan statsministeren en uke etter at statsbudsjettet er blitt lagt fram, bekrefte at Mongstad ikke holder den framdriftsplanen som Stortinget har forholdt seg til tidligere?

Statsminister Jens Stoltenberg [11:13:03]: Vi er i gang på Mongstad. Det er bevilget betydelige beløp, anleggsmaskinene er i gang der, og bevilgningene i budsjettet øker nå med halvannen milliard, totalt sett 3,5 milliarder kr, til utvikling av karbonfangst. Så der kommer pengene, der er vi i gang, og det satses. Det er bra, og det er viktig. Men hovedgrunnen til at det er viktig, er at jo at det kan utvikle teknologi. Karbonfangst er i dag en ikke god nok teknologi, og derfor tas den i bruk i altfor liten grad. Derfor ønsker vi å utvikle teknologien slik at flere kan ta den i bruk.

Vi har ikke endret de planene vi har for framdrift. Vi satser det vi kan, og så får vi følge prosjektet og komme tilbake til Stortinget dersom det er nye opplysninger om framdriften.

Presidenten: Vi går til neste hovedspørsmål.

Per Sandberg (FrP) [11:14:01]: I Aftenposten i dag kan vi lese at PST følger rundt 200 personer i Norge som

de ønsker mer informasjon om. Den sannsynligvis mest kjente av disse, er mulla Krekar, en person som går fritt i Norge, som i 2003 ble siktet for terrorisme, som i 2004 ble siktet for medvirkning til drapsforsøk og selvmordsbombing, som i 2006 ble satt på terrorlisten til FN, som i 2007 ble vedtatt utvist av Høyesterett, og som senest i september dette året ble mistenkt i en sveitsisk sak om terrorfinansiering.

I det samme oppslaget i Aftenposten i dag viser avtroppende PST-sjef til et møte med UD, der han nærmest har lagt fram en oppskrift på hvordan man kan få mulla Krekar ut av Norge. Mitt første spørsmål er hvorvidt statsministeren kjenner til dette møtet, for det legges ikke noe skjul på at det har vært et møte. Og når Bjørn Jahnsen, kommunikasjonssjef i UD, som også bekrefter dette i Aftenposten i dag, nærmest har betraktet de synspunktene som PST-sjefen har kommet med, som «personlige» meninger, blir jeg litt bekymret. Hvis UD har møter med PST-sjefen i Norge, skulle man kanskje tro at det var av litt mer alvorlig karakter enn at man oppfatter meningene til PST-sjefen som personlige ytringer. Mitt spørsmål til statsministeren er: Kjenner man til den «oppskriften» som PST-sjefen, Jørn Holme, har lagt fram for UD? Og vil statsministeren eventuelt gi Stortinget informasjon om denne type oppskrift?

Statsminister Jens Stoltenberg [11:16:05]: For det første: Mulla Krekar er utvist fra Norge, og vi ønsker å gjennomføre, effektivt, det utvisningsvedtaket så raskt som mulig. Men det må skje i henhold til de internasjonale avtaler Norge og andre land har undertegnet om sikkerhet mot dødsstraff, tortur og umenneskelig behandling, og vi er opptatt av å følge internasjonal lov og rett også i denne saken.

Når det gjelder spørsmålet om rettsforfølgelse i Norge, er det altså domstolene som avgjør det, og ikke statsministeren.

Når det gjelder det som PST-sjefen har tatt opp med UD, er jeg informert om at det har vært et slikt møte. Jeg er også informert om at det er løpende kontakt mellom PST, UD, Justisdepartementet og andre myndigheter – det er en del av det løpende samarbeidet vi har. I de møtene og i de kontaktene er det drøfting av mange enkeltspørsmål, også spørsmål om hvordan man kan effektivt, gjennomføre, utvisningsvedtaket av mulla Krekar. De innspillene som UD har fått fra PST, også det nye innspillet, tar norske myndigheter med seg og skal vurdere og se om det er ideer som kan følges opp.

Per Sandberg (FrP) [11:17:19]: Jeg registrerer at statsministeren i hvert fall er kjent med møtet, og at det har kommet nye innspill fra PST-sjefen. Det synes jeg er av en slik karakter og så interessant at Stortinget bør få informasjon om hvilken karakter disse nye innspillene har. For man har nå i år etter år søkt å få til en løsning for å få sendt mulla Krekar ut av landet. Det har blitt utsatt og utsatt, og man har hvilt på internasjonale avtaler hele veien.

Hvis det nå er slik at det finnes noen innspill fra PST-

sjefen – jeg regner med at når det har kommet innspill fra den siden, er det også i tråd med alle internasjonale avtaler, jeg kan ikke tro noe annet – tror jeg statsministeren og Regjeringen hadde vært tjent med å gi Stortinget informasjon om dette. PST-sjefen er jo ganske klar på at Krekar skal utvises og må utvises, og fortsatt er en fare for rikets sikkerhet. Men i samme åndedrag ser jeg at Brynjar Meling, advokaten til Krekar, mener at «saken vil forbli uløst». Og det kan være min siste utfordring til statsministeren: Hvem har han mest tiltro til, Jørn Holme eller Brynjar Meling, som er advokaten til Krekar?

Statsminister Jens Stoltenberg [11:18:33]: Jeg vil bare understreke at vi er opptatt av at det utvisningsvedtaket kan og skal gjennomføres. Samtidig er vi opptatt av at det skal skje innenfor internasjonale avtaler, lov og rett som Norge støtter opp under. Det er altså mange møter, mange kontakter mellom PST og ulike deler av det offentlige myndighetsapparatet, altså UD, Justisdepartementet og andre, og vi vil fortsette denne dialogen for å se om det finnes muligheter for å gjennomføre dette utvisningsvedtaket. Det er hovedbudskapet, og det kommer vi til å jobbe intenst med.

Presidenten: Det blir gitt anledning til oppfølgingsspørsmål – først Morten Ørsal Johansen.

Morten Ørsal Johansen (FrP) [11:19:26]: I møtet luftet PST-sjefen sine «personlige tanker», som det ble uttrykt fra kommunikasjonssjef Jahnsen. PST-sjefen sitter inne med enorm kompetanse. Han har stor faglig tyngde på en rekke områder. Når PST-sjefen uttrykker sine faglige tanker, mener jeg det er verdt å lytte til. Mener ikke statsministeren at de tanker en fagperson som PST-sjefen har, er verdt å lytte til og er verdt å bringe videre til Stortinget?

Statsminister Jens Stoltenberg [11:20:04]: Det er absolutt verdt å lytte til PST-sjefen. Det har Regjeringen gjort, det har jeg gjort – mange ganger – og vi kommer til å fortsette å lytte til ham. Så skal vi ha kontakt og dialog med Stortinget på helt normal måte.

Presidenten: Trond Helleland – til oppfølgingspørsmål.

Trond Helleland (H) [11:20:27]: Jeg registrerer at statsministeren naturligvis vil følge opp det utvisningsvedtaket som Erna Solberg fattet i 2003, og som siden er stadfestet av Høyesterett. Men det er grunn til å sette spørsmålstegn ved viljen i Regjeringen til å gjøre noe med dette, iallfall hvis en skal legge kommunikasjonssjef Jahnsens uttalelser til grunn. Han sier altså, og jeg vil gjenta det:

«Han» – dvs. Holme – «kom med noen personlige tanker om Krekar-saken, men vi oppfattet ikke dette som formelle råd.»

Så spør Aftenposten:

«Vil dere ta med disse tankene i deres videre arbeid med Krekar-saken?»

Jahnsen svarer:

«Alle tanker og innspill blir mottatt med takk og vurdert».

Er det på den måten også statsministeren oppfatter formelle råd fra PST-sjefen, at han er én av mange som kommer med innspill i saken, eller blir dette vurdert på en litt mer alvorlig måte? Synes statsministeren at uttalelsene fra kommunikasjonssjef Jahnsen i UD var spesielt kloke, eller var de litt arrogante?

Statsminister Jens Stoltenberg [11:21:30]: Vi skal vurdere de innspillene på en grundig og ordentlig måte, for vi er interessert i å få utvist mulla Krekar så raskt som mulig.

Presidenten: Geir Jørgen Bekkevold – til oppfølgings-spørsmål.

Geir Jørgen Bekkevold (KrF) [11:21:50]: Jeg er for så vidt glad for at statsministeren sier det han sier, og at han vil ha denne saken langt framme i sin bevissthet.

Det som er viktig for meg, er at Regjeringen og statsministeren viser at de faktisk har foten på ballen her, og at de opplysninger som de får, og ikke minst de råd de får, blir tatt på ramme alvor. Kan vi forvente at Regjeringen og statsministeren på bakgrunn av de råd som nå er gitt, foretar seg noe raskt, slik at nettopp dommen i Høyesterett kan bli effektivt?

Statsminister Jens Stoltenberg [11:22:27]: Jeg vil forsikre meg om at Utenriksdepartementet, Justisdepartementet og andre berørte myndigheter foretar en rask vurdering av de innspillene som PST-sjefen har kommet med.

Presidenten: Vi går videre til neste – og siste – hovedspørsmål.

Bent Høie (H) [11:22:51]: Statsministeren er ikke i det meddelssomme hjørnet i dag, men jeg skal allikevel prøve meg på et nytt spørsmål.

Vi er nå i en situasjon der det kommer ganske alvorlige utslag i forhold til at det ser ut som om vi begynner å nærme oss en sterkere spredning av svineinfluensa, eller influensa A H1N1. Vi ser at enkelte skoler har en dramatisk økning i sykefraværet, og antallet prøver som nå er positive, øker dramatisk. Overlege Bjørn Iversen ved Folkehelseinstituttet mener at kanskje opp mot 20 pst. av befolkningen – eller 1 million mennesker – kan være smittet rundt juletider. Helsedirektør Bjørn-Inge Larsen sier at studiene de siste dagene viser at faren for at folk utenfor risikogrupperne kan bli alvorlig syke og kanskje dø av svineinfluensa, nå er større enn det det så ut for tidligere, bl.a. er antall personer utenfor risikogrupperne som vil komme under intensiv behandling i respirator, nå økt – ut fra antagelsene – fra 20 pst. til 30 pst.

Helsemyndighetene vurderer denne uken om de vil anbefale vaksinasjon av alle. Det er heldigvis kjøpt inn vaksiner nok. Det er kjøpt inn utstyr nok på sykehusene. Det store spørsmålet er hvordan en eventuelt har tenkt å orga-

nisere og gjennomføre en vaksinasjon av hele befolkningen.

Tidligere prognoser viste at smittetoppen kunne komme rundt september. Nå har i realiteten myndighetene fått to måneder ekstra tid til å forberede organisering av vaksinasjon og beredskap. Organiseringen er overlatt til den enkelte kommune. Føler statsministeren seg nå trygg på at denne tiden er utnyttet, slik at alle kommuner nå har beredskap til å kunne igangsette vaksinasjon av hele befolkningen, og har helsemyndighetene oversikt over tilstanden og situasjonen i kommunene i forhold til mulighetene til å gjennomføre et slikt råd fra helsemyndighetene?

Statsminister Jens Stoltenberg [11:24:55]: Regjeringen og Helsedepartementet har tatt denne situasjonen alvorlig helt siden de første varslene kom. Det har vært perioder hvor jeg har følt at det ikke har vært like samstemt at det har vært en alvorlig pandemi, men nå opplever jeg at det er veldig bred enighet om at dette er noe vi skal ta på det største alvor. Derfor er det gått til innkjøp av et betydelig antall vaksiner. Norge er blant de landene som var tidligst ute, og som har kjøpt flest vaksiner i forhold til folketallet. Det gjør oss også i stand til å vaksinere mange, og vi står bedre rustet enn veldig mange andre land.

Når det gjelder vaksineringen, har vi vært opptatt av hele tiden å lytte til faglige råd når det gjelder både kjøp og gjennomføring. Det er Nasjonalt folkehelseinstitutt og Helsedirektoratet som vurderer smittesituasjonen løpende og gir sine råd til Helsedepartementet.

Det som er klart, er at vi nå har besluttet å starte med å gjennomføre vaksinering av prioriterte grupper: gravide, personer med kroniske luftveissykdommer, med kroniske hjerte- og karsykdommer og andre som er i risikogruppen. Vi har startet samarbeidet med kommunene for å legge til rette for omfattende vaksinering i regi av kommunene. Jeg er trygg på at kommunehelsetjenesten, primærhelsetjenesten, er det beste virkemidlet for å sikre omfattende vaksinering, om det nå er av hele befolkningen eller store deler av befolkningen. Og kommunene er i ferd med å forberede det. De er også i ferd med å gjennomføre vaksinering av risikogruppen. Så må vi hele tiden lytte til fagmyndighetene om vi skal justere og forbedre dette apparatet underveis.

Bent Høie (H) [11:26:43]: Det er ikke tvil om at kommunene er de rette til å gjennomføre dette. Spørsmålet er om det har vært riktig å la kommunene gjennomføre dette på sin måte alle sammen, sånn at det nå er svært uklart for befolkningen hvordan de skal forholde seg til dette.

Går du inn på siden Pandemi.no får du beskjed om å henvende deg til kommunen. Henvender du deg til kommunen og slår opp på de fleste kommunenes Internett-sider i dag, vil du finne at en blir anbefalt å ta kontakt med fastlegen. Tar en kontakt med fastlegen, vil en i de fleste tilfellene få beskjed om at de ennå ikke har fått informasjon om hvordan de skal forholde seg til dette. Legeforeningen etterlyser tydeligere oppfølging fra de sentrale hel-

semyndighetenes side, spesielt når det gjelder fastlegens rolle.

I Lillesand, Grimstad og Froland sier en at en må vente i 14 dager før en får vaksine fordi de må starte arbeidet med å organisere utdelingen av vaksinen. Det gjør de altså på det tidspunktet vaksinen er på vei til kommunen. Føler statsministeren seg trygg på at helsemyndighetene har oversikt over at alle kommunene i Norge nå er i stand til å gjennomføre vaksinasjon av hele befolkningen på det tidspunktet helsemyndighetene anbefaler?

Statsminister Jens Stoltenberg [11:27:57]: Vi har i hvert fall brukt mye tid i Regjeringen på hele tiden å følge opp de rådene som har kommet fra helsemyndighetene, fra Folkehelseinstituttet og Helsedirektoratet. Så har vi hele tiden vært opptatt av å være fleksible når det oppstår nye utfordringer og nye problemer. Det betyr at vi kommer til å følge opp overfor kommunene og hele tiden arbeide med å sikre oss at kapasiteten der er god nok. Når vi får bekymringsmeldinger f.eks. fra Legeforeningen, tar vi dem inn, vurderer dem og har dialog med dem om de utfordringene de tar opp.

Så vi gjør det vi kan. Vi har veldig tett samarbeid med helsemyndighetene og kommunene. Så skal vi utvikle og justere strategien underveis avhengig av de erfaringene vi høster.

Presidenten: Det vil bli gitt anledning til tre oppfølgingsspørsmål – først Sonja Irene Sjøli.

Sonja Irene Sjøli (H) [11:28:59]: Bare i forbindelse med sykmeldinger kan fastlegene oppleve å få henvendelser fra 43 000 nye influensasyke mennesker pr. uke. I tillegg kommer de som skal ha vaksine og behandling, og de ordinære pasientene og eventuelt kommunenes forventning om at fastlegene skal bidra med massevaksinering. Men det er ikke kommet informasjon om hvilke prioriteringer fastlegene skal foreta i denne situasjonen. Det er ikke laget takster for at fastlegene skal kunne ta inn ekstra personell. Det er ikke avklart om det blir midlertidige endringer i regelverket rundt sykmeldinger i en slik situasjon. Og det er ikke klarlagt hvilke frivillige løsninger som kan brukes på sykehusene våre ved bruk av overtid, forskjøvet arbeidstid osv. Når alle disse spørsmålene fremdeles er ubesvart og vaksineringsen starter om noen få dager og smitten øker, mener statsministeren da at helsemyndighetene våre har brukt den ekstra tiden de har fått, disse to månedene, fornuftig? Og er dette forsvarlig?

Statsminister Jens Stoltenberg [11:30:04]: Helsemyndighetene har jo hele tiden bygd ut kapasiteten, og Regjeringen har også vedtatt ulike forskrifter og utvidet fullmakter som bl.a. kan bidra til at vi får nytt og ekstra personell inn i helsevesenet. Når det gjelder den økonomiske siden, har det vært betydelige tilleggsbevilgninger gjennom året som har gjort det mulig å gi økonomisk kompensasjon til mennesker som måtte beordres til å gjennomføre/bidra til vaksineringsen.

Så er det mange enkeltspørsmål som helt sikkert gjen-

står, og det er grunnen til at Helsedepartementet løpende følger opp og har tett dialog med Helsedirektoratet, Folkehelseinstituttet og kommunene for å løse dem underveis. Jeg tør ikke her å gå inn i alle de enkeltspørsmålene, men jeg vil bare forsikre Stortinget om at Regjeringen og helseministeren er veldig opptatt av tett oppfølging og praktisk tilrettelegging av omfattende vaksineringsen i den grad det er behov for det.

Presidenten: Per Arne Olsen – til oppfølgingsspørsmål.

Per Arne Olsen (FrP) [11:31:12]: Til tross for at vi har hatt relativt god og lang tid til å forberede et vaksinasjonsprogram foran denne pandemien, oppfattes det av media og folk flest slik at det gis mange motstridende meldinger. Flere og flere gir nå uttrykk for at man ikke ønsker å vaksinere seg. Man opplever også køer, usikkerhet, selv hos fastleger, om hvor, når, hvem osv. Det som bekymrer meg, er at hvis flere og flere sier nei, vil det å vaksinere også gi en mindre virkning.

Vil statsministeren ta initiativ til en bred informativ og enhetlig kampanje for vaksineringsen, slik at vi oppnår at flest mulig velger å vaksinere seg for å få et best mulig resultat?

Statsminister Jens Stoltenberg [11:32:08]: Jeg vil forsikre meg om og har forsikret meg om at fagmyndighetene jobber intenst med saken, at de får de redskaper de er opptatt av å ha for å kunne gjennomføre omfattende vaksineringsen, og derfor har man i løpet av 2009 kommet med betydelige ekstrabevilgninger til innkjøp av vaksiner. Derfor er det vedtatt en lang rekke forskrifter, regler og fullmakter som gjør at vi kan ha kapasitet til å gjennomføre denne vaksineringsen og trappe den opp om nødvendig. Men Regjeringen kommer til å gjøre disse tingene i nær dialog med fagmyndighetene. Det gjør vi, og det kommer vi til å fortsette med.

Presidenten: Laila Dævøy – til oppfølgingsspørsmål.

Laila Dævøy (KrF) [11:32:51]: Det er 20 pst. av befolkningen som ifølge Aftenposten har sagt et klart ja til at de vil ta vaksinen, og så mange som 64 pst. som har sagt nei. Det stod å lese i Aftenposten i går. Bakgrunnen for dette er en stor usikkerhet. Det er forskjellige råd fra ulike fagmiljø om man bør ta vaksine, eller ikke bør ta vaksine, og når det gjelder det praktiske, vet man ikke hvor man skal få vaksinen. Vi får tilbakemeldinger om at også fastleger er usikre, slik at når det gjelder hele spørsmålet om man skal ta vaksine eller ikke, legges det et veldig stort ansvar på den enkelte i befolkningen. Selvsagt skal den enkelte til slutt ta det endelige valget, men når også fastleger er usikre på, også når det gjelder risikogrupperne, om man bør ta vaksinen eller ikke, har vi et stort problem.

Gjennomføringsplanen i kommunene spriker i alle retninger, og jeg vil spørre statsministeren om det ikke er viktig at man nå får en enhetlig plan fra myndighetene rettet mot alle kommuner.

Statsminister Jens Stoltenberg [11:34:02]: For det første har myndighetene – Regjeringen og Helsedepartementet – vært tydelig på at det er risikogrupperne som nå skal prioriteres. Det er man i gang med, og det er det vi gjør i første omgang. Vi har da også gått til innkjøp av betydelige mengder vaksiner nettopp for å kunne gjennomføre det og ha beredskap for ytterligere opptrapping.

Så har vi startet samarbeidet med kommunene for å gjennomføre vaksiner i regi av den kommunale helse-tjenesten. Det er litt usikkert hva representanten mener med enhetlig. Jeg er helt sikker på at det vil være et ulikt system på Utsira og i Oslo, men det avgjørende er at kommunene har ansvaret. De må gjennomføre dette i sine kommuner. Det vil være litt ulikt, fordi kommunene er ulike. Men man skal ha tilbud over hele landet, og det vil jeg forsikre meg om at vi får, i samarbeid med kommunene og helsemyndighetene.

Presidenten: Dermed er den muntlige spørretimen omme, og vi går over til den ordinære spørretimen.

Ordinær spørretime

Presidenten: Det blir noen endringer i den oppsatte spørsmålslisten, og presidenten viser til oversikten som er omdelt på representantenes plasser i salen.

De foreslåtte endringene i dagens spørretime foreslås godkjent. – Det anses vedtatt.

Endringene var som følger:

Spørsmålene 1 og 2, fra henholdsvis representantene Torgeir Trældal og Gunnar Gundersen til finansministeren, vil etter samråd mellom spørre og statsråd bli utsatt til neste spørretime.

Spørsmål 6, fra representanten Torbjørn Røe Isaksen til miljø- og utviklingsministeren, vil bli besvart av forsknings- og høyere utdanningsministeren på vegne av miljø- og utviklingsministeren, som er bortreist.

Spørsmålene 7, 8, 9, 10, 11 og 12, fra henholdsvis representantene Per Arne Olsen, Jon Jæger Gåsvatn, Hans Olav Syversen, Laila Dävøy, Bent Høie og Sonja Irene Sjøli til helse- og omsorgsministeren, må utsettes til neste spørretime, da statsråden er bortreist.

Spørsmål 17, fra representanten Linda C. Hofstad Hel-leland til barne- og likestillingsministeren, er overført til kunnskapsministeren som rette vedkommende.

Spørsmål 1

Fra representanten Torgeir Trældal til finansministeren:

«Ofoten Brann IKS har i årevis brukt varebiler med monterte seter til røykdykkerutstyr i sine utrykningsbiler. Setene er ikke i bruk under utrykning, men er der for påkledning ved ankomst til skadestedet. Et nytt reglement gjør at Finansdepartementet nå stenger av brannvesenets mulighet til å anskaffe seg biler for røykdykkere til fordelaktige priser. De nye reglene krever at bilene må regist-

teres som personbil, noe som gjør biler over 100 000 kr dyrere i innkjøp.

Vil statsråden forandre dette reglementet?»

Spørsmål 2

Fra representanten Gunnar Gundersen til finansministeren:

«Forholdet mellom ligningsverdier og markedsverdier på boliger varierer sterkt over hele landet. Utslagene kan være både urettferdige og ulogiske. Regjeringen foreslår i statsbudsjettet en stor og prinsipiell omlegging av dette systemet, og avisoppslagene om at man erstatter en urettferdighet med en ny, er allerede mange.

Ser ikke statsråden at dette er en så stor og prinsipiell reform at den bør få en helt annen behandling enn å komme som en overraskelse i et statsbudsjett?»

Presidenten: Disse spørsmålene er utsatt til neste spørretime.

Spørsmål 3

Arne Sortevik (FrP) [11:37:07]: La meg, med presidentens tillatelse, først og utenfor klokketid få lov til å gratulere statsråden med utnevnelsen som samferdselsminister. Jeg ser frem til mange konstruktive dialoger om viktige samferdselsspørsmål og kan love mange spørsmål i den forbindelse.

Så til dagens spørsmål:

«Ifølge Statens vegvesens egne målinger er 1 km av hver mil med stam- og riksvei blitt dårligere vei i perioden 2005–2009. Ifølge beregninger utført for KS er vedlikeholdsetterslepet på de riksveiene staten overfører til fylkene fra 1. januar 2010, på 10 milliarder kr. Etterslepet på eksisterende fylkesveier er på 12 milliarder kr. Riksrevisjonen kritiserer i en ny rapport styring og kontroll med drift og vedlikehold av veier. Havarikommisjonen har igjen pekt på dårlig vei som dødsulykkeårsak.

Hva gjør statsråden for å forbedre veikvaliteten?»

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [11:38:24]: Lat meg aller først takka for gratulasjonen og kvittera med at eg òg ser fram til konstruktiv dialog om spørsmål som er viktige for svært mange i dette landet, under vignetten samferdsel.

Så til svaret: Det korte svaret er at det skal brukast vesentleg meir midlar på å utvikla vegnettet som fylkeskommunane har ansvaret for, og at det skal gjerast eit langt meir systematisk arbeid for å sikra god og jamn kvalitet på drifts- og vedlikehaldsarbeidet.

Rapporten til Riksrevisjonen, som representanten Sortevik viser til, kjem med sterk kritikk av drift og vedlikehald av vegnettet. Rapporten slår fast at det er vesentlege manglar ved meir enn halvparten av det arbeidet som er gjort. Riksrevisjonen peikar vidare på at det bl.a. er særslvorlege manglar ved den interne rapporteringa, slik at

det ikkje finst ei samla oversikt over kvaliteten på det arbeidet som er utført. Riksrevisjonen har peika på tilhøve som eg tek på største alvor.

Eg veit at forgjengaren min har hatt eit sterkt fokus på utføringa av drifts- og vedlikehaldsoppgåvene. Blant anna har transportnæringa peika på at driftsstandarden på vegane har vorte meir ujamn. Departementet har difor teke opp funksjonskontraktane med Vegdirektoratet og bedt om særskilte rapportar om dette. Vegdirektoratet har dei siste åra sett i verk fleire tiltak for å betra på funksjonskontraktane.

Slik sett er det altså stadig eit arbeid for å endra mykje av det Riksrevisjonen peikar på. Vilkårane i funksjonskontraktane som entreprenørane har med Statens vegvesen, skal verta meir detaljerte. Vidare skal eit nytt rapporteringssystem frå Statens vegvesen til Samferdselsdepartementet bli sett i verk frå 2010.

Øyvind Korsberg hadde her tatt over presidentplassen.

Arne Sortevik (FrP) [11:40:31]: Jeg takker statsråden for svaret.

Det er nok slik at det det koker ned til, er at det må mer penger til, og det raskere, for at vi skal få bedre veistandard.

Det som er spesielt bekymringsfullt, er jo det veinettet som fylkeskommunene skal overta fra nyttår. Om det bevilges 1 milliard kr mer pr. år, slik vi nå ser i framlegget til statsbudsjett, vil det altså ta 20 år å dekke inn dagens vedlikeholdsetterlep. Regjeringens tiltak for ytterligere å redusere denne tiden er tilbud om lån til fylkeskommunene til veier som staten selv ikke vedlikeholdt da staten var veiholder. Mener statsråden virkelig at det er en forsvarlig veipolitikk, en veipolitikk som vil gi bedre veier og færre trafikkulykker, når vi ser at vi har et tidsperspektiv på 20 år – og kanskje mer enn 20 år – for å få gjort noe med dette?

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [11:41:34]: Ja, det er altså slik at frå og med 2010 skal riksvegar overførast til fylkeskommunane, og at Regjeringa aukar rammene til fylkesvegar med 1 milliard kr og i tillegg tilbyr ei låneordning. Det vil over tid gje rom for å henta inn etterslepet på det vegnettet som fylkeskommunane tek over. Men lat meg understreka: Regjeringa har altså sett det nødvendige med ein meir djuptgripande gjennomgang av systemet med funksjonskontraktar. I National transportplan er det varsla ei evaluering av konkurranseutsetjing av drifts- og vedlikehaldsoppgåver. Bakgrunnen var den store auken i kostnader som har vore ved rullering av kontraktane etter fem år, i 2008–2009. Evalueringa vert ferdig i mars 2010. Eg vil ikkje sjå bort frå at det då kan verta aktuelt å ta større grep.

Arne Sortevik (FrP) [11:42:36]: Jeg takker igjen for svaret.

Jeg er enig med statsråden i at det er viktig å bruke pengene riktig, men det er nok utvilsomt også vel så viktig å øke midlene for å bedre veikvaliteten. Da er jo det

å bygge nye veier kanskje det aller beste tiltaket. Vi ser i statsbudsjettet for 2010 at det likevel mangler langt over 1 milliard kr i investeringsprogrammet for nye veier i forhold til den nasjonale transportplanen Regjeringen la frem, og som ble vedtatt i juni. Dårlige veier gir ekstra transportkostnader og mange ulykker i trafikken. Og da gjen- tar jeg: Kan statsråden forsvare at dårlig veistandard og dårlig vedlikeholdte veier skal være hovedbildet i Norge i mange år fremover?

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [11:43:27]: Eg deler representanten Sorteviks uro når det gjeld vegdekket. Men her er det altså teke viktige grep, og det vil ein halda fram med. Det er ikkje tvil om at det er eit stort etterslep her.

Lat meg seia at i den perioden vi no har bak oss, har ein heldigvis hatt ein stor auke. Det er det òg i årets budsjett, og inkludert tiltaksmidlar til vedlikehald av asfaltdekket vil det verta ei betring i kvaliteten på vegdekket på riksvegnettet i 2009. I Nasjonal transportplan er det føresett ein betydeleg auke til vegvedlikehald, noko som òg gjeld vegdekket. Nivået på vedlikehaldet av vegdekket i saldert budsjett 2009 er føreslått vidareført i 2010. Så her skjer det stadig forbetringar.

Spørsmål 4

Sylvi Graham (H) [11:44:54]: Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til forsknings- og høyere utdanningsminister Tora Aasland:

«Regjeringens forslag til statsbudsjett innebærer rekord i bruk av oljepenger, og da skulle man tro at det viktigste kunne prioriteres. I Østlandets Blad 14. oktober kan vi imidlertid lese at rektor på Universitetet for miljø- og biovitenskap uttaler stor skuffelse over at det er et kutt på 120 mill. kr for universitetene. Universitetet for miljø- og biovitenskap får 9,7 mill. kr mindre enn antatt. Kunnskapsdepartementet kan ikke redegjøre for årsaken til dette.

Kan statsråden avklare om det blir lavere eller høyere bevilgninger til universitetene i 2010?»

Statsråd Tora Aasland [11:45:38]: Jeg er glad for å kunne si at statsråden kan avklare dette, og også at det blir høyere bevilgninger til universitetene i 2010. Budsjettforslaget for programkategori 07.60, som dette handler om, utgjør 24,5 milliarder kr. Dette er en nominell vekst på 931 mill. kr fra årets budsjett til 2010-budsjettet og tilsvarer en reell økning på 178 mill. kr. Jeg vil derfor understreke at det ikke foreligger noen kutt i bevilgningen til universitetene.

Det medieoppslaget som representanten refererer til, gjelder en feil i orienteringen til universiteter og høyskoler, det vi kaller «den blå boka», om den institusjonsvise fordelingen av midler i budsjettet for 2010. Der var det trukket ut 121 mill. kr for mye i fordelingen av bevilgningen til universitetene. Det innebar at tabellen over budsjettforslag for 2010 pr. institusjon viste feil beløp for universitetene, men ikke for de andre institusjonene.

Men den samlede rammen på kapitlet var riktig. Feilen er rettet opp i revidert utgave av orienteringen om forslag til statsbudsjett i 2010 for universiteter og høyskoler som nå er sendt til institusjonene, og som Stortinget også har fått. Opprettingen innebærer at samlet 121 mill. kr er lagt tilbake i fordelingen pr. universitet, og innebærer dermed ingen endring for de øvrige institusjonene.

Sylvi Graham (H) [11:47:10]: Jeg vil takke statsråden for svaret. Jeg er glad for at UMB og andre universiteter allikevel får dekket helårskostnadene til tidligere tildelede studieplasser. Jeg håper også at statsråden kan finne flere feil av denne kategorien i «den blå boka». Det ville love bra for universitetene i året som kommer. For bakgrunnsteppet er etter min mening at universitets- og høyskolesektoren er sultefôret gjennom hele den siste perioden, og det rammer tilbudet til studentene og kvaliteten på undervisningen.

Universitetet i Ås har ikke fått én krone til å ruste opp den gode og gamle, ærverdige bygningsmassen, til tross for at man i flere år har levert inn lister over sine store behov. Hvordan har statsråden planlagt å ta igjen det store vedlikeholdsetterslepet på de gamle praktbygningene ved UMB i tide, før bevilgningene til flytting av Norges veterinærhøgskole og Veterinærinstituttet skal vedtas av Stortinget?

Statsråd Tora Aasland [11:48:03]: Jeg vil gi mitt svar i tre punkter.

For det første har vi i årets budsjett prioritert nye studie-plasser. Jeg kjenner meg ikke igjen i beskrivelsen som representanten gir av situasjonen for universitetene og høyskolene. Vi mener det er viktig å satse på nye studieplasser, og vi har bevilget rundt 300 mill. kr til for å følge opp det vi allerede bevilget i revidert nasjonalbudsjett i år for å være tidlig ute med å møte denne nye utdanningsbølgen.

Når det gjelder bygninger og vedlikehold, er jeg veldig klar over situasjonen, både på universitetet i Ås og andre steder, og jeg kan fortelle representanten at for 2010 utgjør midlene til ulike byggeprosjekter om lag 1 milliard kr, samlet sett. Det er under Statsbygg, stort sett, og på Fornyings- og administrasjonsdepartementets budsjett. Men for meg har det vært en viktig oppgave, når vi fikk løsnet byggekøen, for å si det sånn, og fikk i gang byggeprosjekter flere steder, at vi også kan bruke penger til både hardt tiltrengte nybygg og til viktig vedlikehold.

Så jeg vil følge opp med de rammene jeg har, og jeg er veldig klar over situasjonen i Ås.

Sylvi Graham (H) [11:49:18]: Jeg vil også kommentere at jeg synes det er bra, med den forståelsen jeg har fått, at de 120 mill. kr som var med i regnefeilene, ikke har gått ut over noe annet.

Men jeg vil spørre statsråden hvilken opptrappingsplan statsråden har med hensyn til nye fullfinansierte studie-plasser til utdanningsinstitusjonene i Oslo og Akershus for å dekke etterspørselsøkningen i området fram til 2020, jf. Stjernø-utvalgets kohortprognose.

Statsråd Tora Aasland [11:49:50]: Jeg tror ikke Stjernø-utvalget har laget noen slik prognose. Det er vårt departement, Kunnskapsdepartementet, som i en stortingsmelding som vi har kalt Utdanningslinja, har lagt dette til grunn for at Stortinget selv skal kunne diskutere denne saken. Den er ikke diskutert ennå, og jeg ser fram til diskusjonen med Stortinget om på hvilken måte vi best kan møte nettopp det utdanningsbehovet som ligger her.

Vi har vært tidlig ute. Vi bevilget over 3 000 plasser i revidert budsjett, følger opp de plassene i 2009-budsjettet, øker det og følger opp alt vi har bevilget til det.

Så er det viktig for oss å ha gode grep både på det som trengs av utstyr, materielle forhold, kvalitet på utdanningen og det å gi rom for nye studenter. For vi i Regjeringen er opptatt av at nye studenter skal vi ha plass til, men det skal ikke gå ut over kvaliteten på undervisningen, og det skal ikke gå ut over forskningen ved våre institusjoner. Derfor er det viktig at vi har et samlet grep, og Regjeringen har lagt et grunnlag for denne diskusjonen i stortingsmeldingen Utdanningslinja, som Stortinget nå har til behandling.

Presidenten: Da går vi videre til neste spørsmål, fra representanten Ivar Kristiansen til forsvarsminister Grete Faremo.

Spørsmål 5

Ivar Kristiansen (H) [11:51:10]: Aller først har jeg lyst til å gratulere Grete Faremo med statsrådsutnevningen og få lov å ønske henne lykke til i departementet.

Så til spørsmålet:

«Regjeringen planlegger å terminere den norske infanterienheten i PRT Meymaneh, Afghanistan, allerede fra medio 2010.

På hvilken sikkerhetsmessig bakgrunn er det at Regjeringen foreslår en slik avvikling, og er beslutningen drøftet med afghanske myndigheter og NATO?»

Statsråd Grete Faremo [11:51:50]: Målsettingen med NATOs engasjement i Afghanistan er at afghanerne selv skal ivareta egen sikkerhet. Norge har lenge arbeidet for at man i større grad skal vektlegge en slik «afghanisering» av innsatsen. Vårt bidrag vil derfor, i tråd med dette, gradvis vris mot en tydeligere støtterolle for afghanske sikkerhetsstyrker. Vi gikk inn i Afghanistan med våre allierte og blir i landet så lenge NATO blir, men vi ønsker selvsagt ikke å bli stående i Afghanistan lenger enn nødvendig.

ISAF-styrkens strategiske plan legger opp til at primæransvaret for sikkerheten gradvis skal overføres til afghanske myndigheter i de ulike provinsene etter hvert som forholdene ligger til rette for dette. Faryab har lenge vært sett på som en kandidat til å være blant de neste provinsene hvor sikkerhetsansvaret overføres. Etter en slik overføring vil ISAFs rolle være å støtte afghanske sikkerhetsstyrker i deres arbeid. Dette ble lagt til grunn under planleggingen av norske styrkebidrag til Afghanistan i 2010, og det ble planlagt en endring

av balansen mellom infanteristyrker og opplæringsstyrker.

Endringer skjer imidlertid ofte raskt i Afghanistan, og det er derfor vanskelig å ha full forutsigbarhet når et forsvarsbudsjett planlegges. Årsaken til at vi nå justerer tidspunktet for vridning av styrkebidragene, er at forutsetningene som lå til grunn for formuleringene i statsbudsjettet, har endret seg betydelig.

Sikkerhetssituasjonen har forverret seg også i det nordlige Afghanistan, og er nå kritisk i noen utsatte områder. Samtidig har det vist seg at den planlagte oppbyggingen av afghanske sikkerhetsstyrker i Faryab neste år ikke vil finne sted. Det ligger heller ikke an til en økning i andre allierte styrker i Faryab, som tidligere antatt.

La meg derfor presisere følgende: Regjeringen har hele tiden vært tydelig på at man ikke har planlagt for noen reduksjon av det norske engasjementet i Afghanistan i 2010. Regjeringen står ved forpliktelsene både til det afghanske folket og til NATO. Det som skal skje, er en gradvis dreining av oppgavene våre styrker i dag gjennomfører, i retning av mer trening og mentorering av afghanske styrker. Dette skjer etter hvert som sikkerhetssituasjonen tillater det.

Ivar Kristiansen (H) [11:54:26]: Jeg takker statsråden for svaret, og jeg er veldig glad for den presiseringen som statsråden har lagt på bordet i dag, for den var, for å si det mildt, veldig, veldig nødvendig. Statsråden kan jo velge å svare på det om hun vil, men det er ikke fra mitt ståsted noen tvil om at Regjeringen i løpet av denne høsten har bidratt til en kraftig klarhet rundt den norske linjen i Afghanistan. Både i regjeringserklæringen og i budsjettproposisjonen har det vært formuleringer som har anvist en helt annen veiretning, som heldigvis nå har blitt punktert av svaret fra statsråden. For det er jo nettopp en situasjon lokalt hvor opprørsaktiviteten har økt og sikkerhetssituasjonen er forverret som vi må ta høyde for, både på kort og lang sikt.

Statsråd Grete Faremo [11:55:33]: Jeg er glad for å høre representanten Kristiansen nå bekrefte at vi har lik forståelse av denne situasjonen. Som ny forsvarsminister er jeg veldig innstilt på å bidra til en god dialog, også med Høyre, om disse viktige spørsmålene, slik at vi kan videreføre arbeidet på dette viktige området med full kraft.

Ivar Kristiansen (H) [11:56:11]: Igjen takker jeg for svaret, for det er en veldig nyttig og god avklaring, ikke minst av hensyn til de norske styrkene som utøver sin tjeneste i Afghanistan, og som i virkeligheten er i den absolutt mest spisse enden når vi snakker om det norske forsvaret. Så stabilitet og langsiktighet er nøkkelord som Høyre selvfølgelig ønsker å understreke, og jeg er glad for den responsen som statsråden nå her gir. Jeg oppfatter det også slik at norsk alenegang, som nok tidvis har vært et sterkt ønske fra noen av regjeringspartnerne, ikke lenger vil være noe aktuelt tema, og jeg oppfatter det også slik at den nye statsråden for fremtiden vil ha en nær og god dialog om det norske nærvær og

norsk tilstedeværelse, også med afghanske myndigheter og NATO.

Statsråd Grete Faremo [11:57:17]: Jeg kan konstatere med glede at vi i Norge faktisk har bred enighet både her i salen og i befolkningen om vår innsats i Afghanistan. Jeg tror vi står oss på, og jeg vil bidra til, å arbeide for å beholde den brede enigheten som vi har hatt i Norge om norsk Afghanistan-politikk. Som jeg sa, inviterer jeg representanten Kristiansen og Høyre til et tett samarbeid om dette, slik at det ikke skal skapes tvil internasjonalt om hvor Norge står i denne krevende saken. Og som det allerede har vært sagt, vi har om lag 500 soldater i Afghanistan som gjør en formidabel innsats under til dels svært krevende forhold, og nettopp derfor er denne brede enigheten så viktig.

Spørsmål 6

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Torbjørn Røe Isaksen til miljø- og utviklingsministeren, vil bli besvart av forsknings- og høyere utdanningsministeren.

Torbjørn Røe Isaksen (H) [11:58:41]: Jeg har følgende korte og konsise spørsmål til ministeren:

«Finnes det grunnlag i plan- og bygningsloven for å bruke sosiale og/eller medisinske forhold som grunnlag for å gi dispensasjon fra kommunale reguleringsplaner?»

Statsråd Tora Aasland [11:58:57]: Plan- og bygningsloven har generelle bestemmelser om dispensasjon, som også gjelder for reguleringsplaner. Det er kommunen som avgjør søknader om dispensasjon, og kommunens vedtak kan påklages til fylkesmannen.

Reglene om dispensasjon er i den nye plan- og bygningsloven gjort tydeligere og samtidig strammet noe inn. I odelstingsproposisjonen til den nye loven er reglene om dispensasjon kommentert. Det er uttalt at bestemmelsen åpner for at det i saker der det foreligger helt spesielle sosialmedisinske, personlige og menneskelige hensyn, kan dette tillegges vekt. Samtidig understrekes det at slike hensyn normalt ikke har avgjørende vekt i dispensasjonssaker etter plan- og bygningsloven. Dette betyr at spørsmålet om dispensasjon må vurderes konkret i hvert enkelt tilfelle, med utgangspunkt i de forhold som knytter seg til det aktuelle stedet.

Torbjørn Røe Isaksen (H) [11:59:54]: Utgangspunktet for spørsmålet er en sak som omhandler Tom Magnar Thomsen fra Bamble i Telemark. Han ble lam fra livet og ned etter en ulykke for tre år siden. Han har en tomt i Bamble i Telemark som familien har eid i 100 år, hvor han har søkt kommunen om å få bygge en tilrettelagt bolig sånn at han kan bo der sammen med sin familie. I dag er han henvist til å bo i en rekkehusleilighet som er en brannfelle. Han må bo atskilt fra både sønn og kone. Alternativet til å få bygge en tilrettelagt bolig er en institusjonsplass, og at han ikke kan bo sammen med familien.

Jeg har lyst til å gjøre statsråden oppmerksom på det en enstemmig kommunalkomiteé sa i en merknad i forrige periode, riktignok da i forbindelse med plan- og bygningsloven, men det har også bredere relevans. Da sa nemlig en enstemmig kommunalkomiteé, inkludert regjeringspartienes representanter, følgende:

«I forbindelse med arbeidet med endringer i plan- og bygningsloven vil komiteen be departementet vurdere nærmere hvordan sosialmedisinske og menneskelige hensyn i enkelte saker kan hensyntas ved behandling av søknader om dispensasjon.»

Synes statsråden dette i dag er opprettholdt i det nye lovverket?

Statsråd Tora Aasland [12:01:07]: Ja, jeg synes det er opprettholdt i det nye lovverket. Jeg kjenner loven og praktiseringen av loven både før og nå, og vet at det ofte er veldig krevende og vanskelige vurderinger nettopp når menneskelige hensyn er inne i bildet, som representanten Røe Isaksen redegjør for. Men plan- og bygningsloven skal ikke være en lov som løser sosiale og medisinske problemer. Plan- og bygningsloven skal være en lov som regulerer forholdet mellom allmennhetens interesser gjennom reguleringsplaner og de hensyn som er tatt i kommunens arbeid, og de hensyn som må tas i de enkelte saker. Så dispensasjonsadgangen er der, men den er strammet inn.

Dermed har man for så vidt fulgt opp både merkna- den fra kommunalkomiteen og de ulike erfaringene man har fra forskjellige saker rundt omkring i landet. Men det skal altså veldig mye til at man får en slik dispensasjon. Og hensynene til 100-metersbeltet, allmenninteresser o.l., som har å gjøre med reguleringsplaner, er viktige å vekte det hele imot.

Torbjørn Røe Isaksen (H) [12:02:17]: Dagens lov- verk gir åpenbart urimelige utslag, som i dette eksempe- let – og det finnes sikkert flere – der en mann med en tomt som har vært i familiens eie i 100 år, ikke får anled- ning til å bygge en tilrettelagt bolig der, i et område som er tettbygd, hvor det i dag – samtidig som han får avslag, og der kommunen da blir overprøvd av fylkesmannen – bygges boliger, noen av dem så nært som 30 meter inntil strandsonen, altså åpenbart innenfor 100-metersbeltet.

Jeg skal ikke be statsråden kommentere den enkelte saken, jeg skal isteden spørre henne: Hvor urimelige ut- slag av dagens regelverk kan man godta før Regjeringen vil se på en revidering som nettopp tar sosialmedisinske og menneskelige hensyn?

Statsråd Tora Aasland [12:03:05]: Jeg tror det er en fordel at man ikke åpner opp for å ta altfor mange slike hensyn gjennom bruk av plan- og bygningsloven. Jeg har full tillit til at fylkesmannen, som Regjeringens represen- tant i fylket, har vurdert alle sidene ved denne saken, også de som gjelder det personlige, det private, det medisinske og det sosiale. Her er det bare én ting å gjøre, og det er å sette seg ned og diskutere med de ulike myndighetene som har ansvaret, for å finne en løsning som ikke går ut

over det som er allmennhetens interesser, og det som er regulert av de lover og planer som foreligger i slike saker som dette.

Det er Stortinget som vedtar disse lovene, og det er Stortinget som har vedtatt plan- og bygningsloven, slik den nå er. Fylkesmannen gjør som Stortinget har bestemt. Vi har et system der det er fullt mulig å foreta en vurdering av de enkelte sakene i fylket, og i forhold til den kommunen det gjelder. Men det skal være en viss strenghet i disse sakene, og jeg er sikker på at angjeldende fylkesmann har noen vurderinger, andre og alternative løsninger, i forhold til de personene det gjelder.

Spørsmål 7

Fra representanten Per Arne Olsen til helse- og omsorgsministeren:

«Helseminister Bjarne Håkon Hanssen har ved flere anledninger den senere tid tatt til orde for økt bruk av private tilbydere i helsevesenet – dette for å redusere hel- sekøene i spesialisthelsetjenesten, rusomsorgen og på re- habiliteringsfeltet. Dette er dessverre ikke å finne hver- ken i Soria Moria II eller i forslag til statsbudsjett fra Regjeringen.

Er statsråden av den oppfatning at det er behov for å bruke private tilbydere i større grad fremover, og kan vi forvente at dette blir Regjeringens politikk?»

Spørsmål 8

Fra representanten Jon Jæger Gåsvatn til helse- og omsorgsministeren:

«Investeringsstilskuddet til nye sykehjemsplasser har over flere år vært på samme nivå. Dette innebærer at den kommunale medfinansieringen er økende. Spesielt for kommuner som er i en vanskelig økonomisk situasjon, vil dette innebære at enkelte ikke har ressurser til å bygge nye sykehjemsplasser, all den tid investeringstilskuddet ikke økes.

Vil statsråden vurdere å øke tilskuddet til bygging av nye sykehjemsplasser, slik at alle kommuner med behov får en reell mulighet til å benytte seg av tilskuddsordni- gen?»

Spørsmål 9

Fra representanten Hans Olav Syversen til helse- og omsorgsministeren:

«Rusmisbruk er en viktig årsak til fattigdom og eksklud- ering fra samfunnet. Ventetiden for rusmisbrukere med rett til behandling har økt de senere årene. Samtidig er det ledig kapasitet hos flere rusinstitusjoner eid av ideelle ak- tører, og enkelte institusjoner har også blitt nødt til å legge ned på grunn av at helseregionene har sagt opp kontrakter.

Er statsråden tilfreds med rusfeltet i statsbudsjettet og med at rusmisbrukere settes ut på anbud?»

Spørsmål 10

Fra representanten Laila Dāvøy til helse- og omsorgsministeren:

«Kristelig Folkeparti ønsker en tannhelsereform som sikrer at tannhelse finansieres som andre helsetjenester. Som et aller første og høyest prioritert skritt på veien mot full innføring av en slik reform må dagens betalingsfrihetsordning utvides til å omfatte langtids sosialhjelpmottakere. Det må også sikres gratis behandlingstilbud til andre grupper med tilsvarende lav disponibel inntekt. Dette må gradvis utvides til betalingsfrihet for alle med inntekt under 2 G.

Vil statsråden gå med på disse forslagene fra Kristelig Folkeparti?»

Spørsmål 11

Fra representanten Bent Høie til helse- og omsorgsministeren:

«Vil Regjeringen sørge for at personer fra hele landet med spiseforstyrrelser får mulighet til å velge å få behandling ved Capio Anoreksi Senter i Fredrikstad hvis det er det tilbudet som raskest kan gi hjelp?»

Spørsmål 12

Fra representanten Sonja Irene Sjøli til helse- og omsorgsministeren:

«I regjeringserklæringen fra regjeringen Stoltenberg II het det at Regjeringen vil sikre rehabilitering og opptrening til alle som trenger det. I den nye regjeringserklæringen er denne formuleringen strøket, og erstattet med en formulering om at det skal settes av tilstrekkelige ressurser til habilitering og rehabilitering.

Hva er begrunnelsen for at ambisjonene på dette området er redusert, og hva er etter statsrådets vurdering tilstrekkelige ressurser til feltet?»

Presidenten: Disse spørsmålene er utsatt til neste spørretime.

Spørsmål 13

Knut Arild Hareide (KrF) [12:04:29]: Eg har gledda av å stille følgjande spørsmål til ministeren:

«Kristelig Folkeparti savner mer offensive og målrettede tiltak mot fattigdom i budsjettet. Regjeringen gjør ingenting for å øke sosialhjelpssatsene, verken bindende minstesatser eller reell økning av normerte satser – dette til tross for at mange rød-grønne i valgkampen mente dette var det viktigste verktøyet for å bekjempe fattigdommen.

Vil statsråden imøtekomme Kristelig Folkepartis forslag om høyere, bindende minstesatser og forskriftsfeste at barnetrygd og kontantstøtte holdes utenfor utmålingen av sosialhjelp?»

Statsråd Rigmor Aasrud [12:05:11]: Jeg er ikke enig i at økte sosialhjelpssatser i seg selv er det viktigste verktøyet for å bekjempe fattigdom. Sosialhjelp er et siste sikkerhetsnett, og ikke en langsiktig løsning for den enkelte. Vedvarende lav inntekt er ofte knyttet til manglende tilknytning til arbeidslivet, og muligheten til å komme i arbeid er derfor vel så viktig.

Regjeringen har en rekke målrettede tiltak mot fattigdom. Nav-reformen skal gjøre det lettere for den enkelte å få riktig og planmessig bistand. Kompetanse- og utviklingstiltak for å forebygge og redusere fattigdom blant barnefamilier og innsats overfor barn og unge i risikosoner videreføres i 2010.

Jeg vil også framheve kvalifiseringsprogrammet, som skal bidra til økt selvforsørgelse og livskvalitet, slik at færrest mulig blir avhengige av økonomisk sosialhjelp over lengre tid. Kvalifiseringsstøtten reguleres i takt med grunnbeløpet i folketrygden, og programmet vil bli et tilbud til alle landets kommuner i 2010.

For å bedre den økonomiske situasjonen og levekårene for personer som mottar sosialhjelp, har Regjeringen økt satsnivået i de statlige retningslinjene for utmåling av stønad til livsopphold med 5 pst. utover prisstigning i 2007 og 2009.

Som en del av gjennomgangen av de statlige veiledende retningslinjene for økonomisk stønad fikk departementet i 2008 undersøkelser fra Statistisk sentralbyrå og fra Telemarksforskning, Bø. Ett hovedfunn er at det er små forskjeller mellom kommuner knyttet til gjennomsnittlig utbetalt sosialhjelp, og at variasjonen ikke synes å ha sammenheng med de veiledende satsene. Undersøkelsene viser også at langtidsmottakere av sosialhjelp i gjennomsnitt har betydelig høyere inntekt enn summen av veiledende satser og nøkterne boutgifter tilsier.

Retningslinjene har bidratt til å utjevne forskjellene mellom kommunale sosialhjelpssatser, og de fleste kommuner har nå satser lik statens veiledende. Retningslinjene har virket normerende på fylkesmennesenes klagebehandling og har bidratt til større forutberegnelighet for sosialhjelpssøkere.

Jeg ser at det kan være behov for å presisere og utdype de veiledende satsene på enkelte områder. Jeg vil derfor vurdere i hvilken grad disse forskningsrapportene og Fordelingsutvalgets innstilling tilsier at det bør foretas enkelte justeringer i det gjeldende regelverket.

Knut Arild Hareide (KrF) [12:07:49]: Eg vil takke for svaret, og eg vil òg få nytte høvet til å gratulere statsråd Rigmor Aasrud med spennande og nye utfordringar og ser fram til eit konstruktivt samarbeid her i Stortinget.

Eg syntest òg det er veldig gledeleg, som statsråden avslutta med no, at ho er villig til å sjå nettopp på å presisere noko av regelverket, og justere det.

Men så vil eg seie med omsyn til det som går på sosialhjelpssatsane, at dette ikkje er noko Kristeleg Folkeparti seier. Det er altså Velferdsalliansen, som representerer mange organisasjonar – 27 organisasjonar – og som jobbar med fattigdom, som seier at det einaste verke-

middelet som verkeleg hadde monna, hadde vore å auke sosialhjelpssatsane.

No har jo ikkje Rigmor Aasrud vore med i utforminga av budsjettet. Vil ho no nytte dei månadene som kjem framover, til nettopp å justere det budsjettet som ligg i Stortinget, med tanke på å auke sosialhjelpssatsane?

Statsråd Rigmor Aasrud [12:09:02]: Jeg er glad for at representanten Hareide er enig med Regjeringen i at det er viktig at vi har en målrettet innsats mot fattigdom. Regjeringen har lagt fram mange tiltak for å bidra til at flere kan komme ut av fattigdom, og det viktigste tiltaket er kvalifiseringsprogrammet. Det styrker vi med 209 mill. kr i statsbudsjettet for 2010. I tillegg økes også bevilgningene til bostøtte med 427 mill. kr som følge av den omleggingen som vi gjorde 1. juli 2009. I tillegg er det tiltak knyttet til de som har rusproblemer, og vi gjør store løft innenfor skole.

Jeg mener at vi til sammen legger et godt løp for at flere skal kunne få mer velferd gjennom de tiltakene som vi har foreslått i det gjeldende statsbudsjettet.

Knut Arild Hareide (KrF) [12:09:59]: Eg takkar på nytt for svaret og er glad for at Regjeringa nettopp f.eks. gjennom kvalifiseringsprogrammet ser på målretta tiltak som treffer. Me kan vere einige om at arbeid er det på generelt grunnlag viktigaste tiltaket for å avgrense fattigdom, men eg trur at det som går på sosialhjelpssatsane, som me diskuterer her, er særskild viktig, og eg trur Velferdsalliansen har rett i det dei seier, at det er det enkelttiltaket som er viktigast for dei som fell utanfor arbeidslivet.

Eg har lyst till å utfordre statsråden på nettopp det som går på kontantstøtte og barnetrygd. Me veit at enkelte stader blir dette rekna inn i grunnlaget, andre stader blir det ikkje rekna inn i reknestykket. Forstår statsråden at ein kan oppleve det som urettferdig at det enkelte stader blir rekna inn i grunnlaget, mens det andre stader ikkje blir det?

Statsråd Rigmor Aasrud [12:11:00]: Jeg tror det er viktig at vi har en sosialhjelp som er tilpasset den enkelte. Derfor er det jo kommunene som har ansvaret for å utmåle ytelser innenfor sosialhjelpsordningen. Da må man se det enkelte individet og de utfordringene den enkelte har. Og da har jeg tiltro til at de som sitter nærmest dem som trenger hjelp, kan gi de beste svarene på hva slags ytelser den enkelte skal ha. Derfor er jeg også skeptisk til å ha minimumssatser når det gjelder sosialhjelp, fordi jeg er redd for at det kan bli maksimumssatser. Igjen tror jeg man må se sammenhengen mellom det den enkelte har i inntekt, og det den enkelte har i utgifter, og at vi får det beste resultatet ved å se ting i sammenheng.

Spørsmål 14

Rigmor Andersen Eide (KrF) [12:11:55]: Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til arbeids- og inkluderingsministeren:

«Regjeringen prioriterer i statsbudsjettet ordinært ar-

beidsledige med 2 000 arbeidsmarkeds plasser i en tid da 36 000 yrkeshemmede venter på tiltaksplass og antallet yrkeshemmede nærmer seg 90 000. Dette er dessverre ikke noen aktiv atferdssatsing, selv om økt satsing på kvalifiseringsprogrammet er bra.

Vil statsråden vurdere en mer målrettet innsats med vekt på helhetlige atferdssatser, med mer midler øremerket personer med behov for tett oppfølging og lengre tiltakskjeder?»

Statsråd Rigmor Aasrud [12:12:48]: I St.meld. nr. 9 for 2006–2007, Arbeid, velferd og inkludering, ble det foreslått å gjøre tilbudet om arbeidsrettet bistand uavhengig av hvilken målgruppe man tilhører, og av hvilken inntektssikring man har rett til. Stortinget sluttet seg til Regjeringens forslag ved behandlingen av meldingen, jf. Innst. S. nr. 148 for 2006–2007. Dette ble bl.a. fulgt opp i ny forskrift om arbeidsrettede tiltak som trådte i kraft 1. januar 2009. Et tiltak skal etter forskriften være nødvendig og hensiktsmessig, slik at deltakeren skal skaffe seg eller beholde inntektsgivende arbeid. Valg, utforming og varighet av tiltak foretas i samarbeid med brukeren.

Bevilgningen til arbeidsmarkedsstiltak for 2010 gir rom for om lag 78 000 tiltaksplasser. Innenfor dette samlede tiltaksvolumet skal utsatte grupper på arbeidsmarkedet prioriteres. Det er fra Regjeringens side slått fast at personer med nedsatt arbeidsevne som har behov for arbeidsrettet bistand, skal få tilbud om nødvendige og hensiktsmessige tiltak så raskt som mulig. Det vil allikevel være personer i kartleggings- og ventetidsfaser, men ubegrunnet ventetid må unngås. De siste årene har det skjedd en utbygging av tiltak rettet mot de mest utsatte gruppene på arbeidsmarkedet. Det gjelder bl.a. tilbud om arbeidsrettet rehabilitering og et forsøk med tidsbestemt lønnstilskudd. Denne ordningen foreslås økt med inntil 1 000 nye tiltaksplasser i 2010. Samtidig har det også skjedd en utbygging av oppfølgingstilbudet både for sykmeldte og personer med nedsatt arbeidsevne.

Arbeidsavklaringspenger vil fra 1. mars 2010 erstatte rehabiliteringspenger, atferdspenger og tidsbegrenset uførestønad. Det innføres også en lovfestet rett til å få vurdert sitt behov for bistand for å beholde eller skaffe seg arbeid. Arbeidsevnevurderingen vil bl.a. være sentral når etaten skal velge egnede tiltak. Endringene legger til rette for tidligere og tettere oppfølging og at flere raskere skal komme tilbake i arbeid eller aktivitet. Brukerne vil som før ha tilgang til alle arbeidsrettede tiltak som kan bidra til at de kommer i ordinært arbeid.

Rigmor Andersen Eide (KrF) [12:15:20]: Jeg takker for et grundig svar fra statsråden.

Vi er i en tid der stadig færre yrkeshemmede er på tiltak, samtidig som antallet yrkeshemmede øker, og vi til alt overmål ikke makter å bruke opp pengene til tiltak for 2009. I lys av dette håper Kristelig Folkeparti at både ubrukte midler for 2009 og kommende bevilgninger for 2010 brukes på riktige tiltak for å få flere i arbeid og aktivitet. Derfor mener vi at antallet arbeidsmarkeds plasser bør økes. I atferdsbedriftene er det

ledig kapasitet, samtidig som køene hos Nav er ganske lange.

Statsråd Rigmor Aasrud [12:16:11]: Jeg deler representantens bekymring over at vi har ubrukte midler på tiltaksområdet i 2009. Vi må jobbe med det. Jeg er enig i at det er en utfordring for oss. Samtidig er jeg opptatt av at vi har et system som gjør at vi kan kartlegge dem som trenger det, på en veldig god måte, slik at vi kan sette i gang riktige tiltak. Jeg tror at om vi ikke legger opp til å ha et godt kartleggingsarbeid, kan vi raskt få mennesker inn i tiltak som ikke er tilpasset den enkelte. Det må derfor være en hovedutfordring for oss framover å få gjort en god kartleggingsjobb, slik at vi kan tilpasse de tiltakene som vi skal sette i gang, ut fra det den enkelte har av arbeidsevne.

Rigmor Andersen Eide (KrF) [12:17:02]: Mener statsråden at siden Nav har ganske lange køer og attføringsbedriftene har ledig kapasitet, kan noe av den kartleggingen gjøres i attføringsbedriftene?

Statsråd Rigmor Aasrud [12:17:20]: Ja, vi er åpne for å se på andre måter å gjøre kartleggingsjobben på. Det vil være mulig å få andre til å bidra til å gjøre den kartleggingsjobben. Og at det finnes kompetanse der ute, er jeg trygg på.

Spørsmål 15

Vigdis Giltun (FrP) [12:17:50]: Jeg tillater meg å stille statsråden følgende spørsmål:

«Sykepengeutbetalingene og antallet uføre øker. Pasienter med muskel- og skjelettlidelser utgjør nesten halvparten, og når det gjelder denne gruppen, er det tydeligvis et stort forbedringspotensial for å kunne holde folk i jobb.

Hvilke målrettede tiltak mener statsråden er iverksatt for å bremse utviklingen av langtidssykdom hos pasienter med muskel- og skjelettlidelser, og tror statsråden at ventetidene i helsesektoren er med på å bidra til at flere ikke er i arbeid?»

Statsråd Rigmor Aasrud [12:18:25]: Sammen med partene i arbeidslivet ble Regjeringen i 2006 enige om å innføre tettere oppfølging av sykmeldte. Dette omfatter oppfølgingsplaner fra arbeidsgiver, gjennomføring av dialogmøter med den sykmeldte og målrettede tiltak for å få de sykmeldte raskere tilbake i arbeid.

Evalueringen av IA-avtalen som forelå i juni 2009, konkluderte med at mange virksomheter opplever at oppfølgingsrutinene er den riktige måten å arbeide på for å få sykmeldte raskere tilbake i arbeid. Selv om den siste tids økning i sykefraværet er svært bekymringsfull, kan en ikke ut fra det konkludere med at oppfølgingen ikke har effekt. Det er også en lang rekke andre faktorer som påvirker utviklingen i sykefraværet.

Forebygging av muskel- og skjelettplager er et høyt

prioritert område. Den arbeidsmiljørettede strategien er å sørge for at virksomhetene gjennom et systematisk HMS-arbeid selv forebygger helseskader og sykdom. Myndighetene gjennomfører tilsyns- og veiledningsaktiviteter i utsatte bransjer og virksomheter for å forebygge arbeidsrelaterte muskel- og skjelettplager og legge til rette for arbeidstakere som har fått muskelskader.

Arbeids- og velferdsetatens tjenestetilbud er rettet mot alle diagnosegrupper. Personer med muskel- og skjelettlidelser er en stor og sammensatt gruppe. Å finne en god balanse mellom arbeid og sykdommens begrensninger er viktig i kartleggingen av hvilke tiltak som kan øke den enkeltes mulighet for å fungere i jobb.

I 2007 innførte Regjeringen en ordning for kjøp av helse- og rehabiliteringstjenester for å bringe personer som mottar sykepenger, raskere tilbake til arbeidslivet. Den er omtalt som «Raskere tilbake»-ordningen. Ordningen omfatter tilbud om individuell oppfølging, avklaring og arbeidsrettet rehabilitering og tilbud om behandling i spesialisthelsetjenesten. Siden oppstart av ordningen er det til sammen rundt 60 000 personer som er henvist til tjenester knyttet til «Raskere tilbake» i Arbeids- og velferdsetaten og i spesialisthelsetjenesten. Ordningen er nå under evaluering. Med det nye personidentifiserbare pasientregisteret vil det på sikt være mulig å se nærmere på sammenhenger mellom ventetid og sykefravær, noe vi ikke har sikker kunnskap om i dag.

Vigdis Giltun (FrP) [12:21:00]: Jeg takker for svaret og er enig med statsråden i at alt som skjer på arbeidsplassen, er viktig. Vi er også veldig spent på resultatet av tiltaket «Raskere tilbake».

Jeg vil gå litt tilbake til spørsmålet mitt om ventetider har betydning for sykmeldingsperioden og det å bli ufør. Overlege Ivar Rossvoll fra Trondheim har sett på dette med ventetider i en doktoravhandling ved Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet. I doktorgradavhandlingen framkom det at mange som ventet på behandling av lidelser i muskel- og skjelettsystemet gjennom operasjon, var sykmeldte i deler av ventetiden, og at ventetidens lengde virket inn på muligheten for å komme tilbake i arbeid. Sannsynligheten for å være tilbake i arbeid ett år etter operasjonen var ni ganger mindre for de pasientene som hadde ventet ett år, enn for dem som fikk behandling etter én måned.

Jeg spør da statsråden: Mangler Nav et viktig verktøy i verktøykassa si når det ikke er de som kan være med og bidra til at alle disse sykmeldte pasientene får stilt diagnosen raskt og får rask behandling?

Statsråd Rigmor Aasrud [12:22:07]: Jeg er enig med Giltun i at det er viktig at vi har fokus på sammenhengen mellom ventetider og sykefravær. Derfor er jeg svært glad for at Stortinget nå har vedtatt et nytt lovverk der vi får et personidentifiserbart pasientregister på plass, slik at vi kan få mer kunnskap om disse sammenhengene.

Så har Regjeringen gjennom flere år økt behandlingsskapasiteten i helsevesenet. Jeg er sikker på at det bidrar til at mange flere får behandling. Men jeg er enig i – igjen –

at vi må jobbe mer med å se på disse sammenhengene slik at vi raskere kan få folk i jobb.

Vigdis Giltun (FrP) [12:22:49]: Jeg takker for svaret. Jeg tolker det positivt at man ser at det er en sammenheng her, og at det er viktig at pasienter kommer raskere til behandling.

I dag er det slik at det man sparer i helseforetakene ved ikke å gi radiologiske undersøkelser og utredning i tide, får man igjen i form av økt sykepengeutbetaling. Når en slik undersøkelse og utredning bare koster et par dagers sykepenger, er det et paradoks at pasienter venter to–tre måneder før de i det hele tatt blir satt på venting til behandling. I det store bildet bør man ha med seg dette når en så stor gruppe som 44 pst. av de sykmeldte uføre er i denne gruppen.

Jeg hadde også håpet at man kunne se på nye behandlingsformer i det offentlige tilbudet, som f.eks. naprapater, og å lage forsøksprosjekter for å utvide behandlingstilbudet til denne gruppen, så flere kan være i jobb og slippe å komme i den uheldige situasjonen at de blir uføretrygdet.

Statsråd Rigmor Aasrud [12:23:55]: Jeg velger å tolke representanten Giltun på den måte at også hun ser at ordningen «Raskere tilbake» har vært vellykket. Regjeringen vil ta med seg det i det videre arbeidet med denne ordningen.

Så har representanten noen kommentarer knyttet til behandlingsformer. Det er et spørsmål som i større grad ligger under helseministerens ansvarsområde. Det å ha et vidt spekter av muligheter for dem som er utenfor arbeidslivet til å få behandling, tror jeg er viktig. Gjennom ordningen «Raskere tilbake» har mange fått nye muligheter til å få tilstrekkelig behandling.

Spørsmål 16

Harald T. Nesvik (FrP) [12:24:55]: Først vil jeg få gratulere statsråden med utnevnelsen, og jeg ser fram til et godt og konstruktivt samarbeid.

Så til selve spørsmålet:

«Norske fiskere er nå blitt utestengt fra makrellfiske i EU-sonen sør for 62 grader nord. Dette skjer til tross for at den gjeldende fiskeriatvaten Norge har med EU om makrellfiske tydelig åpner for at norske fiskere har adgang til å delta i dette fisket. Dette medfører nå at norske fiskere kan miste hele makrellsesongen dersom en ikke finner en løsning relativt raskt.

Hvilke tiltak vil statsråden sette inn overfor EU slik at norske fiskere igjen kan delta i makrellfisket i EU-sonen sør for 62 grader nord?»

Statsråd Lisbeth Berg-Hansen [12:25:42]: Først av alt vil jeg takke for gratulasjonen. Jeg ser også fram til å arbeide med politikk til beste for hele Kyst-Norge, i godt samarbeid med Stortinget.

Så til saken. Siden jeg ble utnevnt til fiskeri- og kystminister i går, har jeg etter beste evne satt meg inn i saken.

Jeg er først og fremst overrasket og skuffet over EUs avtalebrudd. Fiskeriatvaten er et resultat av forhandlinger hvor begge parter må gi og ta. Det er derfor uakseptabelt at EU treffer tiltak i strid med avtalen som ensidig svekker Norges nytte. Avtalebruddet vil vanskeliggjøre fiskerisamarbeidet vårt.

I saken har det til nå vært en rekke kontakter både på politisk nivå og embetsnivå for å få EU til å gjenåpne sin sone for norske makrellfiskere. Blant annet kan jeg nevne følgende:

- Ambassadøren til EU-delegasjonen har overlevert en verbalnote med en skarp protest og krav om øyeblikkelig gjenåpning. Ambassadøren har hatt to møter, henholdsvis 2. og 14. oktober, med EU-kommisjonen.
- Fiskeri- og kystdepartementet og EU-kommisjonen har videre hatt et forhandlingsmøte, der for øvrig representanter fra næringen var til stede, hvor avtalen og forståelsen av den ble drøftet.
- Det har vært en samtale med den svenske ministeren med ansvar for fiskerispørsmål, Eskil Erlands-son. Som formannskap har Sverige et særlig ansvar for å bidra til en løsning. Det har også vært politisk kontakt med Nederlands minister for fiskerisaker, Gerda Verburg, og Skottlands fiskeriminister, Richard Lochhead.
- Som innspill i forkant av ministerrådsmøte for fiskeri- og landbruksministre 19. og 20. oktober ble det sendt ut et PM til medlemslandene, der vi redegjør for avtaleforståelsen og hvor alvorlet i situasjonen understrekes.
- EU har i en note, levert departementet 19. oktober, besvart Norges note, hvor EU står fast på stenging av sonen.

Saken er relativt fastlåst. Men jeg kan forsikre at vi fortsatt forsøker å utnytte de kanaler og påvirkningsmuligheter vi har til rådighet.

Makrellfisket reguleres gjennom to internasjonale avtaler: Kyststatsavtalen om makrell og den bilaterale avtalen mellom Norge og EU. Vi vil benytte disse forhandlingene til å søke en løsning på saken, og allerede mandag møtes Norge og EU, sammen med Færøyene, til kyststatsforhandlinger om makrellfisket i 2010. Vi vil gjennom avtalene for 2010 sikre at norske fiskere ikke havner i samme situasjon som EUs avtalebrudd har ført til denne høsten.

Og sist, men ikke minst: Det er vår klare vurdering at mange av EUs fiskere er avhengig av å ha en bilateral fiskeriatvate med Norge. Norske fiskere lever bedre uten en avtale enn EUs fiskere, og det er jeg sikker på at de også er klar over i Brussel.

Harald T. Nesvik (FrP) [12:28:52]: Jeg takker statsråden for svaret. Det er helt åpenbart at vi har en felles forståelse av hvordan fiskeriatvaten for makrell skal tolkes. Den er jo rimelig klar, for dette gjelder område IV a, som dreier seg om makrellfisket i Nordsjøbassenget.

Det kan se ut som om dialogen ikke fører fram. Sesongen nærmer seg slutten for makrellfiskerne, så de er i ferd med å miste hele denne sesongen. Det vil kunne medføre

tapte eksportinntekter på nærmere 1 milliard kr for norske fiskere. Dette er svært alvorlig.

Jeg er jo kjent med det møtet som skal være på mandag, og jeg har for så vidt også bedt om at det skal opp på Europautvalgets møte i kveld her på huset. Men spørsmålet mitt til fiskeriministeren er følgende: Er man nå villig til å vurdere hvorvidt vi bør skyve på forhandlingene knyttet til sildeavtalen og den bilaterale avtalen, der vi bytter torsk mot andre fiskeslag med EU – det er egentlig ren papirfisk for Norge å regne?

Statsråd Lisbeth Berg-Hansen [12:29:56]: Til tross for at jeg, som jeg sa, etter beste evne har satt meg inn i saken, ber jeg om forståelse for at det kan være momenter og detaljer som jeg ikke har fått med meg.

Samtidig legger jeg til grunn at representanten Nesvik er enig med meg i at det kanskje ikke er strategisk lurt å diskutere forhandlingsstrategier i det offentlige rom, hvilket jeg i aller høyeste grad definerer denne talerstolen som. Men jeg kommer gjerne tilbake til Stortinget for å redegjøre nærmere om de vurderinger vi gjør, og tiltak vi setter i verk.

Harald T. Nesvik (FrP) [12:30:33]: Jeg er uenig med fiskeriministeren i det, for det er nettopp ved å bruke denne talerstolen man viser at det er et engasjement i det norske parlamentet knyttet til måten norske fiskere nå blir behandlet på i EU-systemet, og at det ikke er akseptabelt fra norsk side. Det er Stortinget som er det overordnede organet i Norge. Derfor er det viktig at vi bruker denne talerstolen – ikke nødvendigvis for å fortelle om strategiene, jeg ber heller ikke om det. Jeg spør om man nå vil være villig til å vurdere andre måter enn en ren dialog for å presse på plass en avtale, fordi det som skjer nå, er uakseptabelt og medfører enorme tap for både staten Norge og ikke minst for disse fiskerne, som nå er utestengt fra å drive sin næringsvirksomhet.

Statsråd Lisbeth Berg-Hansen [12:31:25]: Jeg er veldig enig med spørsmålsstilleren i at det er viktig å være tydelig og fast og å gi klare signaler. I så måte er jeg veldig glad for å få svare på spørsmålet i dag, nettopp for å gi et kraftfullt signal om at parlamentet er opptatt av det. Men som jeg sier, innholdet i dialogen og videre tiltak som vi skal iverksette, vil jeg komme tilbake til. Jeg føler meg trygg på at vi i de forhandlingene vi har, sammen skal komme fram til tiltak som vil bli lagt merke til og forhåpentligvis også vil gi resultater.

Spørsmål 17

Presidenten: Dette spørsmålet, fra Linda C. Hofstad Helleland til barne- og likestillingsministeren, er overført til kunnskapsministeren som rette vedkommende.

Linda C. Hofstad Helleland (H) [12:32:18]: La meg først benytte anledningen til å gratulere kunnskapsministeren med utnevnelsen. Jeg ser fram til et veldig godt sam-

arbeid om de aller minste i skolen, og håper at vi får et like godt samarbeid, som jeg fra Høyres side mener vi hadde da vi jobbet med et annet område, nemlig finanspolitikk.

«I den politiske plattformen til flertallsregjeringen heter det at Regjeringen ønsker å utrede et pedagogisk tilbud til alle barn i førskolealder.

Kan statsråden svare på om det i denne formuleringen ligger en ambisjon fra regjeringspartiene om å innføre obligatorisk førskoletilbud til alle barn under skolepliktig alder?»

Statsråd Kristin Halvorsen [12:33:19]: Jeg ser fram til et godt samarbeid med representanten Linda Hofstad Helleland. Dette er et utrolig spennende felt, og jo bredere enighet det kan være i Stortinget om å heise feltet, jo bedre er det.

Hvis spørsmålet fra representanten Helleland dreier seg om å understreke «obligatorisk», kan jeg avkrefte det med en gang. Det ligger ikke noen føringer i regjeringsplattformen om et obligatorisk opplegg for førskolebarn. Men det formuleringen i regjeringsplattformen henviser til, er det utvalget som ble nedsatt i statsråd 19. juni 2009. Det er et offentlig utvalg som skal utrede pedagogiske tilbud til alle førskolebarn. Det utvalget ledes av Loveleen Rihel Brenna. Bakgrunnen og formålet med det utvalget er redegjort for i mandatet. Utvalget har frist til å legge fram sin innstilling 1. oktober 2010. På bakgrunn av den innstillingen og innspillene fra den påfølgende høringen vil Regjeringen vurdere hvordan det skal følges opp.

Jeg regner med at det er mange forslag som kan diskuteres i den sammenheng. Det er jeg helt sikker på at alle vil være interessert i. Det vi har nå av kunnskap og forskning om barnehagesektoren – hver nye rapport vi får – understreker hvor viktig det er å ha større oppmerksomhet om læring i de første årene.

Linda C. Hofstad Helleland (H) [12:34:57]: Jeg takker for svaret.

Fra Høyres side ser vi også fram til at rapporten legges fram. Dette blir en av de viktigste debattene i den denne perioden, tror jeg, når vi snakker om de aller minste. For når vi har så mange barn i barnehage, må vi også ta stilling til om barnehagen først og fremst skal være lek, eller om vi ønsker mer kunnskap i barnehagen. Vi vet jo at det er delte oppfatninger om det. Jeg ønsker å få høre statsrådens tanker ut fra SVs ståsted: Hva er det man ønsker skal være innholdet i barnehagen? Er det slik at man ønsker en tilnærming til mer kunnskap, eller ønsker man at det skal være slik det er i mange barnehager i dag?

Statsråd Kristin Halvorsen [12:35:55]: Jeg tror det er veldig kunstig å skille mellom lek og kunnskap – egentlig hele livet, men særlig i førskolealderen. Jeg tror det ligger mange gode kvaliteter i førskolepedagogikken. Jeg tror det ligger mye fysikk i lek i en sandkasse eller i lek med vann. Jeg tror det ligger mange muligheter for å utvikle språk og det som er grunnlaget for senere å lykkes i leseopplæringen gjennom historiefortelling osv., men jeg tror vi kan bli mye mer bevisst på hvordan dette henger sammen.

Men det er veldig viktig for oss og for Regjeringen at vi ser hvilke kvaliteter som ligger i den førskolepedagogikken som vi har lang tradisjon for i Norge.

Vi vet jo stadig mer om hvor viktig barnehagetilbudet og et godt pedagogisk tilbud i barnehagen er for senere læring. Så bevissthet om på hvilken måte man legger best til rette for det, tror jeg vi alle sammen har stor nytte av. Samfunnet som sådan vil ha veldig stor nytte av det.

Linda C. Hofstad Helleland (H) [12:37:01]: Jeg er også enig med statsråden i at læring og lek henger nøye sammen. Man lærer veldig mye gjennom lek. Jeg vil gjerne også høre statsrådets tanker – om Regjeringen ønsker å kartlegge og se på hva barn presterer i forhold til en del ting i barnehagen, f.eks. det som kom fram i vår.

Har Regjeringen tenkt på hvordan man skal fange opp de barna som ikke er i barnehagen? Det er jo en del av dem. Vi fra Høyre har ønsket en kartlegging i forbindelse med fireårskontrollen. Hva tenker ministeren om de barna som ikke er i barnehagen, og som kanskje desto mer har behov for hjelp og støtte – hvis det blir kartlagt at de har det?

Statsråd Kristin Halvorsen [12:38:00]: Det er en klar ambisjon i regjeringsplattformen om å utvide det tilbudet som dreier seg om gratis kjernetid i barnehagen. Jeg har vært rundt og sett på en del av de tilbudene som er i barnehager, og man har veldig gode erfaringer med dem. Dette er tilbud som først og fremst rettes mot områder og bydeler hvor det er et stort antall barn med minoritetsbakgrunn. Vi ser at de lærer mer i barnehagen. Men også skolene rapporterer om at dette er barn som kommer bedre forberedt til skolen, særlig når det gjelder norskkunnskaper. Så vi har veldig mye å hente på dette.

I tillegg ligger det nå en sak i Stortinget som dreier seg om kvalitet i barnehagen, så vi kan komme tilbake til de spørsmålene som dreier seg om kartlegging. Men det er viktig for meg å understreke at barnehagen nettopp skal være et sted for lek og læring. Det er utrolig mye man kan lære – og kunnskap man kan få – gjennom lek. Men større grad av bevissthet når det gjelder hvordan man legger opp det pedagogiske tilbudet, kan sikkert gjøre oss klokere.

Spørsmål 18

Geir Jørgen Bekkevold (KrF) [12:39:23]: Aller først: Gratulerer med utnevnelsen – og lykke til med et viktig arbeid!

Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til barne-, likestillings- og inkluderingsministeren:

«Personer uten tidligere tilknytning til arbeidslivet diskrimineres kraftig i forhold til yrkesaktive når det gjelder stønad i forbindelse med graviditet, fødsel og adopsjon. Økt engangsstønad vil være et målrettet tiltak både for å redusere aborttallene og for å bedre økonomien for barnefamilier med aller dårligst råd.

Vil statsråden være med på å øke engangsstønaden til

i første omgang 1 G, og siden 2 G, dvs. en firedobling av dagens støtte?»

Statsråd Audun Lysbakken [12:40:08]: La meg først få takke for hyggelig gratulasjon. Jeg vil også si at jeg er glad for at representanten stiller dette spørsmålet, for det er en problemstilling som vi fra Regjeringens side er opptatt av.

På samme måte som en rekke andre ytelser over folketrygden opptjenes rett til foreldrepenger gjennom yrkesaktivitet. Foreldrepenger er en kompensasjon for inntektsbortfall. De som ikke har opptjent rett til foreldrepenger, får en engangsstønad.

Mottakerne av engangsstønad vet vi er en sammensatt gruppe kvinner som av ulike grunner ikke har seks måneders yrkesaktivitet forut for fødselen, f.eks. studenter, hjemmeværende og uføretrygdede. Det som er interessant, er at denne gruppen har vært synkende i antall. I 2008 utgjorde den vel 11 000 kvinner. Fra 1. mars neste år, når arbeidsavklaringspenger, den nye stønaden i folketrygden, er blitt innført, med opptjeningsrett til foreldrepenger, vil flere kvinner få rett til løpende foreldrepenger, og færre vil få engangsstønad.

Mange av dem som får engangsstønad, får også andre ytelser fra det offentlige, som f.eks. uføreytelser, overgangsstønad, dagpenger eller fødselsstipend fra Lånekassen. Det er altså ikke slik at alle som mottar engangsstønad, står helt på bar bakke uten den støtten.

Når det er sagt, vil jeg si at jeg er enig med representanten Bekkevold i at det er grunn til å vurdere en økning av engangsstønaden ved fødsel. Engangsstønaden har gjennom mange år og under skiftende regjeringer sakkett akterut. Det er nettopp derfor Regjeringen har sagt i Soria Moria II at vi vil vurdere å øke den.

I St.meld. nr. 8 for 2008–2009 Om menn, mannsroller og likestilling, som ble lagt fram i forrige periode, varslet regjeringen at den ville utrede en forenklet og likestilt foreldrepengeordning. I dette arbeidet vil det være naturlig å vurdere rettighetene til foreldre uten tilknytning til arbeidslivet. Spørsmålet om engangsstønaden vil inngå i det arbeidet.

Til slutt: Representanten Bekkevold mener at en høyere engangsstønad vil kunne være et målrettet tiltak for å redusere aborttallene. Vi vet i dag for lite om grunnene til at noen jenter velger å ta abort, og det finnes for lite forskning på området til at vi kan si noe sikkert om dette. Men jeg for min del har såpass tiltro til dagens unge jenter at jeg velger å tro at valget om å ta abort handler om noe mer enn om størrelsen på engangsstønaden. Hvis lave aborttall er målet, har jeg større tro på tiltak som f.eks. bedre seksualundervisning og prevensjonsveiledning. Og jeg tror det er mer – skal vi si – fruktbart å jobbe for at alle unge kvalifiserer seg for arbeidslivet, slik at de har en god plattform i livet for å forsørge de barna de velger å få.

Geir Jørgen Bekkevold (KrF) [12:43:20]: Jeg er glad for at statsråden ønsker å fokusere på engangsstønaden, særlig når det gjelder dem som ikke har opparbeidet seg stønadsrettigheter.

Når det gjelder aborttall og årsaker til abort, er jeg enig med statsråden i at dette nok er mer sammensatt enn at det bare handler om økonomi – men jeg tror det er et viktig element. Derfor er det viktig å fokusere også på dette.

Det jeg registrerer, er at man i Soria Moria II har valgt å fokusere på økt fedrekvote – noe Kristelig Folkeparti selvfølgelig støtter – og en økning av den stønaden som allerede finnes, en stønad som gis til dem som har opparbeidet seg rettigheter. Men veldig lite eller ingenting gis til dem som ikke har opparbeidet seg disse rettighetene – de står på stedet hvil. Det er noe med at de som ingenting har, ingenting får. Jeg regner med at statsråden ikke er fornøyd med en slik fordeling.

Statsråd Audun Lysbakken [12:44:27]: Det var jo noe av dette jeg tok opp i mitt svar til representanten. Vi er veldig opptatt av å styrke ordninger som gjør at vi i Norge kan ha vedvarende høye fødselstall, at vi kan ha et mest mulig likestilt foreldreskap og et mest mulig likestilt arbeidsliv. Ordninger knyttet til foreldrepermisjon og foreldrepenger er viktige nøkler for å få det til.

Derfor er selvfølgelig også rettighetene i forbindelse med den typen stønad et spørsmål av betydelig viktighet. Regjeringen har allerede gjort et arbeid for å utvide disse rettighetene. Jeg er enig med representanten i at det er en utfordring å sørge for at vi legger godt til rette også for den gruppen som i utgangspunktet ikke har disse rettighetene. Derfor skal vi ta det inn som en sentral del i arbeidet med en ny foreldrepengeordning.

Geir Jørgen Bekkevold (KrF) [12:45:24]: Jeg har ikke behov for noe ytterligere oppfølgingsspørsmål. Jeg vil bare takke statsråden for det han har svart, og jeg ser fram til å kunne følge denne saken og andre saker tett sammen med statsråden.

Spørsmål 19

Øyvind Håbrekke (KrF) [12:45:55]: Jeg benytter denne anledningen til å gratulere statsråden med nye og særdeles viktige oppgaver.

«Innføring av makspris i barnehagene har i liten grad hjulpet de familiene som har aller dårligst råd, siden maksprisen først og fremst er redusert for dem som betalte høyeste satser tidligere. I SFO er det mindre vanlig med inntektsgraderte satser, noe som medfører at noen ikke har råd til å benytte seg av tilbudet.

Vil statsråden forsterke forskrift for foreldrebetaling i barnehage og SFO, for eksempel ved å stille krav om at forsørgere med inntekt under 2 G maksimalt skal betale 40 pst. av gjeldende makssats?»

Statsråd Kristin Halvorsen [12:46:41]: Jeg er ikke helt sikker på om alle er klar over hvor mye billigere en barnehageplass er blitt i løpet av de siste årene. Etter innføringen av maksimalpris i barnehagen i 2004 har det skjedd en kraftig reduksjon i hvor mye foreldrene betaler for en barnehageplass. I private barnehager har denne re-

duksjonen vært på 40 pst. siden 2003. Basert på forventet pris- og kostnadsvekst i kommunesektoren i de aktuelle årene viser SSBs foreldrebetalingsundersøkelse at alle inntektsgrupper har hatt en reell nedgang i foreldrebetalingen. Men det er riktig, som representanten Håbrekke var inne på, at reduksjonen har vært størst for dem med høyest inntekt, siden disse i liten grad hadde modererte satser tidligere.

Etter forskrift om foreldrebetaling i barnehager er kommunene pålagt å ha ordninger som kan tilby barnefamilier med lavest betalingsevne en reduksjon i eller fritak for foreldrebetaling. Ordningene skal også omfatte de ikke-kommunale barnehagene i kommunene. Dette trenger ikke å innebære et system med inntektsgradert betaling. Det er opp til den enkelte kommune å finne egnede løsninger. Kunnskapsdepartementet har i merknadene til forskrift om foreldrebetaling i barnehager vist til muligheten for å tilby friplass med hjemmel i sosialtjenesteloven og barnevernsloven. Videre fastsetter forskriften regler om søskenmoderasjon.

Kunnskapsdepartementet ønsker mer kunnskap om hvordan moderasjonsordningene i foreldrebetalingen i dag virker. I St.meld. nr. 41 for 2008–2009, Kvalitet i barnehagen, varslet vi derfor at vi vil foreta en ny barnetilsynsundersøkelse som bl.a. skal se på foreldrebetalingen og bruk av ulike moderasjonsordninger i kommunene. Vi vet at 24 pst. av kommunene tilbyr inntektsgradering i dag, og at det særlig er de store kommunene som benytter det, men vi ønsker mer kunnskap om hvordan reglene for foreldrebetaling og moderasjonsordningene virker inn på faktisk foreldrebetaling og deltakelse i barnehage for ulike grupper.

Kommunene har plikt til å tilby skolefritidsordning ifølge opplæringsloven § 13-7. Skolefritidsordningen blir finansiert gjennom rammetilskuddet til kommunene og egenbetaling fra foreldrene. Foreldrebetalingen for SFO er ikke fastsatt i forskrift, men fastsettes i vedtekter i den enkelte kommune.

Regjeringen ønsker at alle må få mulighet til å delta på SFO. Vårt mål er en helhetlig skoledag med tid til læring, fysisk aktivitet hver dag og tid til lekser. For å legge til rette for dette vil Regjeringen innføre en gratis time SFO hver dag. Vi er i gang med dette etter det vi nå har lagt inn i budsjettet for 2010, med to gratistimer pr. trinn i uken. Videre vil vi vurdere tiltak for å avgrense foreldrebetalingen og utrede nasjonale kvalitetskrav. Det står i regjeringsplattformen.

Vi vil komme tilbake til hvordan en time gratis SFO skal gjennomføres. Det vil også ha betydning for tilgangen til SFO, og hvem som har råd til å gå der. Så vil vi se nærmere på foreldrebetalingen, som representanten er opptatt av.

Øyvind Håbrekke (KrF) [12:50:05]: Jeg takker for svaret, men tillater meg å gi uttrykk for at jeg synes det er en litt passiv tilnærming. Jeg er glad for at statsråden ønsker å utrede videre hvordan systemet virker i dag, men det er klart at for de familiene som har lite å rutte med, er betalingen for barnehage og SFO åpenbart en belastning.

Som statsråden var inne på, har Regjeringen foreslått en gratis time SFO i budsjettet for neste år samt økt time-tall i grunnskolen. Derfor er spørsmålet: Er ikke dette nok et bevis på at Regjeringen prioriterer tiltak for de brede gruppene, de store massene, i stedet for å målrette tiltakene mot dem som virkelig trenger det mest?

Statsråd Kristin Halvorsen [12:50:56]: Det er riktig at vi prioriterer brede tiltak. Den voldsomme utbyggingen på barnehagesektoren er et bredt tiltak. Vi har veldig gode erfaringer i Norge med å ha universelle ordninger som rettes mot alle barn, og å lage felles plattformer, enten det er barnehagen eller skolen, som alle barn går på. Vi har et fordelingsutvalg som akkurat har kommet med sin innstilling, som understreker hvor viktig barnehagen og skolen er nettopp som fellesarena. Så universelle ordninger rettet mot barn vil være grunnleggende.

Det betyr ikke at jeg avviser en diskusjon om hvorvidt det skal være målrettede ordninger, for vi har det også. Men hvis man innfører det som representanten ber om, nemlig at forsørgere med en inntekt som er under to ganger grunnbeløpet i folketrygden, skal betale 40 pst. av maksimumstakst i SFO og barnehage, vil det faktisk kunne føre til at noen av dem som har friplass i dag, plutselig må begynne å betale. Dette er derfor et felt der vi faktisk må få bedre oversikt før vi kommer tilbake til hvilke virkemidler som er best.

Øyvind Håbrekke (KrF) [12:52:06]: Jeg takker for oppfølgingssvaret.

Kristelig Folkeparti er også tilhenger av universelle ordninger for barn, gjennom barnetrygd og gjennom prisene på barnehage, som vi har jobbet sammen med Regjeringen for å få satt ned. Men nå har Regjeringen foreslått i budsjettet en gratis time SFO og økt timetallet i grunnskolen og prioritert midler til det.

Da blir spørsmålet: Gitt at målet faktisk er bedre inkludering av dem som nå henger etter – hva ville da vært den mest effektive bruken av de 241 mill. kr som er satt av i neste års budsjett til de to nevnte tiltakene?

Statsråd Kristin Halvorsen [12:52:55]: To timer gratis SFO i uka til alle barn fra 1. til 4. trinn er et tilbud til alle barn – gratis. Det betyr at en del av dem som i dag ikke benytter SFO, vil få en mulighet til det. Når vi da utvider denne ordningen slik at det blir en time gratis hver dag for alle trinn, fra 1. til 4. klasse, øker det tilgjengeligheten til SFO for grupper som i dag ikke benytter seg av SFO – meget målrettede og gode tilbud. Det vil også bidra til en reduksjon i prisen. Så jeg mener at dette er vel anvendte penger.

Vi ser at det er en del barn som ikke går i SFO. I dag går 80 pst. av førsteklasingene i SFO. En del av dem som ikke går der, har stort behov for å gå der, fordi det er der veldig mye lek og læring foregår, og nærmiljøene er ikke nødvendigvis slik lenger at det er mange barn hjemme i gata. SFO har på en måte blitt den nye gata – i hvert fall hvis jeg skal sammenligne med min egen barndom.

Men jeg ser at dette kommer til å være en viktig debatt framover – hvor mye skal være universelle ordninger, hvor mye skal vi målrette? Den diskusjonen er vi selvfølgelig klare til å gå inn i.

Presidenten: Dermed er vi ferdige med sak nr. 1 på dagens kart.

Sak nr. 2 [12:54:07]

Innstilling fra valgkomiteen om valg av medlemmer og varamedlemmer til Stortingets delegasjon til EFTA-parlamentarikerkomiteene og Den felles EØS-parlamentarikerkomiteen (Innst. 20 S)

Presidenten: Ingen har bedt om ordet til sak nr. 2. (Votering, se nedenfor)

Etter at det var ringt til votering, uttalte

presidenten: Stortinget skal nå votere i sak nr. 2.

Presidenten gjør oppmerksom på at det er omdelt en endret innstilling på representantenes plasser i salen.

Votering i sak nr. 2

Komiteen hadde innstilt:

Som medlemmer og varamedlemmer av Stortingets delegasjon til EFTA-parlamentarikerkomiteene og Den felles EØS-parlamentarikerkomiteen velges for stortingsperioden 2009–2013:

Medlemmer

1. Svein Roald Hansen
2. Laila Gustavsen
3. Harald T. Nesvik
4. Laila Marie Reiertsen
5. Jan Tore Sanner
6. Gina Knutson Barstad

Varamedlemmer

1. Steinar Gullvåg
2. Irene Johansen
3. Kåre Simensen
4. Torgeir Trældal
5. Jørund Rytman
6. Nikolai Astrup
7. Siri A. Meling
8. Geir Pollestad
9. Laila Dævøy
10. Borghild Tenden

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig vedtatt.

Sak nr. 3 [13:00:00]

Referat

1. (56) Innberetning fra valgkomiteen om sammensetning av Stortingets faste komiteer (Innberetning S 1 (2009–2010))
  2. (57) Valgkomiteen melder å ha valgt Dag Terje Andersen til leder, Siv Jensen til første nestleder og Erna Solberg til andre nestleder
Enst.: Nr. 1 og 2 vedlegges protokollen.
  3. (58) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Trine Skei Grande og Abid Q. Raja om en tiltakspakke for å begrense og bekjempe fattigdom blant barn (Representantforslag 2 S (2009–2010))
Enst.: Sendes arbeids- og sosialkomiteen.
  4. (59) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Abid Q. Raja og Trine Skei Grande om en opptrapping av norsk klimapolitikk før klimatoppmøtet i København (Representantforslag 1 S (2009–2010))
Enst.: Sendes energi- og miljøkomiteen.
  5. (60) Samtykke til å sette i kraft en overenskomst om utveksling av opplysninger i skattesaker med tilhørende protokoll mellom Norge og Bermuda, undertegnet i Washington 16. april 2009, med tilleggsoverenskomster (Prop. 19 S (2009–2010))
Enst.: Sendes finanskomiteen.
  6. (61) Endringer i folketrygdloven og helseregisterloven m.m. (innføring av automatisk frikortordning og etablering av nødvendige registre m.m.) (Prop. 20 L (2009–2010))
  7. (62) Endringer i helseregisterloven og helsepersonellloven (nasjonalt register over hjerte- og karlidelser, adgang til å gi dispensasjon fra taushetsplikt for kvalitetssikring, administrasjon, planlegging og styring av helsetjenesten) (Prop. 23 L (2009–2010))
Enst.: Nr. 6 og 7 sendes helse- og omsorgskomiteen.
  8. (63) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Abid Q. Raja og Trine Skei Grande om forsterket innsats mot frafall i skolen (Representantforslag 4 (2009–2010))
Enst.: Sendes kirke-, utdannings- og forskningskomiteen.
  9. (64) Auka låneramme i Husbanken (Prop. 21 S (2009–2010))
Enst.: Sendes kommunal- og forvaltningskomiteen.
  10. (65) Anmodnings- og utredningsvedtak i stortingsseksjonen 2008–2009 (Meld. St. 4 (2009–2010))
Enst.: Sendes kontroll- og konstitusjonskomiteen.
  11. (66) Endring i akvakulturloven (Prop. 18 L (2009–2010))
  12. (67) DnB NOR ASA - Statlig deltakelse i kapitalforhøyelse (Prop. 22 S (2009–2010))
  13. (68) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Trine Skei Grande og Abid Q. Raja om omorganisering og fristilling av Innovasjon Norge (Representantforslag 3 S (2009–2010))
Enst.: Nr. 11–13 sendes næringskomiteen.
- Presidenten:** Dermed er dagens kart ferdigbehandlet. Forlanger noen ordet i henhold til forretningsordenens § 37a før møtet heves? – Møtet er hevet.

Møtet hevet kl. 13.01.
